

Barnebarometeret

2025

Barn skal bli hørt!

Barns rett til å bli hørt og hensynet til barnets beste er to av de grunnleggende prinsippene i FNs barnekonvensjon. I alle saker som handler om barn, har barn rett til å få si sin mening. Barns meninger er avgjørende for å finne ut hva som er til det beste for barn. For Barneombudet er dette en viktig rettighet å løfte fram. Vi ber alle som skal ta beslutninger som berører barn om å lytte til og legge vekt på barns innspill og meninger. Som ombud for barn i Norge er det vårt oppdrag å både lytte og å formidle videre til de som bestemmer hva som er viktig for barn. For å gjøre det på en best mulig måte, har vi spurt eksperter på barn, nemlig barn.

Gjennom arbeidet med Barnebarometeret har vi besøkt skoler i Tønsberg, Oslo, Trondheim og Kautokeino og spurt rundt 250 elever fra 4. – 7. klasse om hva som er viktig for dem. Fra disse besøkene har vi mengder av innspill om skole, familie og fritid. Mobbefri skole, tid med familie, mindre skjermbruk og gratis fritidsaktiviteter, var noen av temaene vi hadde med oss på listen etter besøk.

Svarene fra disse elevmøtene er brukt til å lage undersøkelsen vi har kalt Barnebarometeret, der nær 1400 barn fra 5. og 7. klasse over hele landet har svart på hva som er viktig for dem for å ha det bra i familien, for å trives på skolen og ha det fint på fritiden. De har også svart på hva de ville gjort for barn i Norge om de hadde

makten en dag og om de opplever å bli hørt.

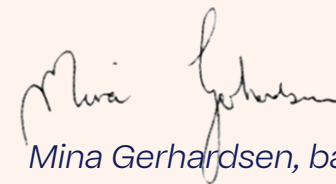
Gjennom alle disse svarene sitter vi med et godt innblikk i barns meninger. De er viktige å ta med når det skal tas beslutninger som angår barn. Det handler om ønsker om aktive skoledager, betydningen av venner og å ha det fint med familien sin.

I Barnebarometeret oppgir bare 1 prosent at deres mening blir lyttet til når det handler om politikk. Som nasjon må vi ha ambisjon om at også barn føler seg som verdifulle medlemmer av fellesskapet og at deres meninger har betydning.

Barn som opplever at deres råd blir lyttet til, lærer seg at det virker å si fra.

Samfunn som spør barn, ivaretar alle sine borgere.

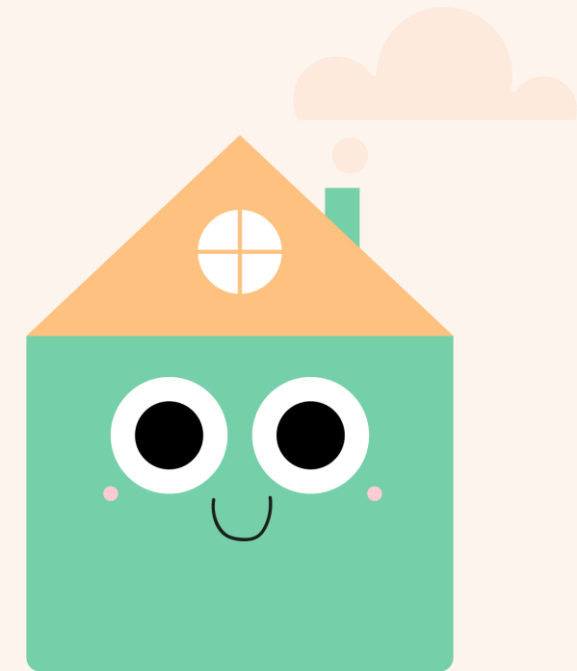
Og når vi spør, lytter og følger råd fra barn, får vi bedre beslutninger.

Mina Gerhardsen, barneombud

Innhold

1. Barnebarometeret viser.....	4
2. Om undersøkelsen	7
3. Skole og lekser	12
4. Familie	23
5. Fritid	31
6. Rettferdighet, omsorg og trivsel	37
7. Medbestemmelse	47
8. Barn med ulik bakgrunn	53

Kapittel 1

Barnebarometeret viser

Barnebarometeret viser

Barn trenger trygge sosiale arenaer

Barnebarometeret viser tydelig at vennskap står sentralt i barns liv. Venner er avgjørende for barns trivsel, gir dem en meningsfull fritid og styrker motivasjonen for skolegang. Mange barn gir uttrykk for at de ønsker mer tid sammen med venner på fritiden.

Når vennskap er så viktig, blir ekskludering og ensomhet desto mer sårbart. Mange barn trekker fram at fravær av mobbing er en forutsetning for å ha det bra. Barnebarometeret understreker derfor behovet for at voksne legger til rette for arenaer der barn kan oppleve trygge sosiale fellesskap, og at voksne tar mobbing på alvor.

Barn ønsker mer medbestemmelse i familien

Familie betyr mye for barn, og mange ønsker å ha mer tid sammen med sine nærmeste. For barna er det først og fremst viktig at familien er en trygg arena, der alle er venner og de har det fint sammen. Barnebarometeret viser at *trygghet* og *omsorg* er sentrale begreper for barn i denne alderen.

De fleste barn opplever at de kan betro seg til foreldrene når livet er vanskelig, og det å bli sett og hørt hjemme betyr mye for barn. Selv om mange barn opplever å ha innflytelse i familien, er det likevel et betydelig ønske om enda større medbestemmelse. Dette gjelder særlig når det kommer til hvordan fritiden skal brukes.

Ikke bare voksenstyrte fritidsaktiviteter

De fleste barn ønsker å delta på faste fritidsaktiviteter, og ser på dette som en viktig arena for å få venner og for å ha det bra. Samtidig er det viktig for barna å få være med å bestemme

hvilke aktiviteter de skal delta på. Mange fremhever også betydningen av uorganiserte aktiviteter og tid til å slappe av. Barn etterspør uformelle møte- og lekeplasser i sine nærområder, og mange ønsker mer tid enn det de har i dag til å sove. Barnebarometeret gjør det klart at voksne bør sørge for at barn får påvirke egne fritidsvalg, får tid til å slappe av, og nok søvn i hverdagen.

Mindre skjermtid for foreldre

Et flertall av barn er fornøyd med tiden de bruker på sosiale medier, men en betydelig andel ønsker å bruke mindre tid på dette. Mange etterspør mindre skjermtid for andre barn, og flere uttrykker dessuten et ønske om at det skal innføres skjermtidregler for foreldrene.

Ønsker mer praktisk undervisning og lek i skolen

Barn etterlyser mer aktivitet, lek og praktisk undervisning på skolen. Få barn ønsker mer skjermtid i skolehverdagen, mens mange drømmer om en skolehverdag uten lekser. Barnebarometeret viser at barn opplever at balansen mellom skole og fritid ikke er god nok, og understreker behovet for mer lek og bevegelse – både i skoletiden og på fritiden.

Rettferdighet er viktig for barn

Barn er oppmerksomme på sosiale forskjeller, og de opplever særlig økonomiske forskjeller som urettferdig. Dette gjelder både for barn fra familier med økonomiske utfordringer, og barn som kommer fra familier med høy opplevd sosioøkonomisk status. Mange barn er opptatt av at økonomiske barrierer kan føre til utenforskap.

Barnebarometeret har gitt barn muligheten til å uttrykke sine meninger, også om temaer de ikke ble spurt direkte om. Svarene gir innsikt i at psykisk sykdom, diskriminering og økonomisk ulikhet opptar mange ni- og tolvåringer.

Barnebarometeret viser at de fleste barn har samme ønsker og interesser, og at det er bred enighet om hva som er viktig for barn. På overordnet nivå skiller ikke gutter og jenter eller niåringer og tolvåringer seg fra hverandre. Det er også få forskjeller mellom barn med foreldre med ulikt utdanningsnivå og barn som er bosatt i sentrale og mindre sentrale kommuner.

Alder påvirker svarene i noen grad

Samtidig finnes det noen forskjeller interessante kjønns- og aldersforskjeller. Niåringer ønsker mer lek på skolen enn tolvåringer, selv om alle ønsker mer aktive og praktiske ting, og mer fysisk aktivitet. Medbestemmelse er derimot viktigere for tolvåringene enn for niåringene.

Det er stort sett enighet på tvers av alder og kjønn om hva som er viktig for at barn skal ha det bra i familien. Likevel mener jenter i niårsalderen at tid sammen som familie er viktigere enn det de andre barna mener. Det er også flere blant ni år gamle jenter som ønsker at foreldrene skal ha skjermtidregler hjemme.

Tid med familien nedprioriteres av tolvåringene til fordel for venner og tid til å sove, når vi ser på hva barn ønsker tid til på fritiden sin.

Sosioøkonomisk bakgrunn har en betydning for svarene

Barn har i stor grad de samme ønskene for skole og fritid,

uavhengig av familiens økonomiske situasjon. Det er imidlertid noen viktige forskjeller.

Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status* får mindre hjelp på skolen, og mindre hjelp med lekser hjemme enn andre barn. De opplever også i mindre grad medbestemmelse på skolen.

Den største forskjellen mellom barn fra ulik sosioøkonomisk bakgrunn, er at flere barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status ønsker at familien skal ha mer penger, slik at de kan delta i aktiviteter sammen. Dette viser at barn ikke er skjermet fra familiens økonomiske situasjon, og at ulikhet påvirker barns hverdag i stor grad.

Når det gjelder fritidsaktiviteter, ønsker barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status mer tid til å dataspill og mindre tid til å lese bøker, enn andre barn. Det er også tendenser til at de ønsker mer tid til faste fritidsaktiviteter. Dette kan indikere at de ikke har tilgang på fritidsaktiviteter i dag. Mange barn, uavhengig av sosioøkonomisk status, trekker frem at gratis fritidsaktiviteter skaper inkludering.

Barnebarometeret gjør det tydelig at barns hverdag påvirkes av økonomiske forskjeller, og peker på et behov for at alle barn får samme muligheter – uavhengig av familiens økonomi.

** Opplevd sosioøkonomisk status er kartlagt ved at foresatte har gjort en egen vurdering av hvordan familien klarer seg basert på fem påstander, med ytterpunktene: «Vi lever veldig bra – vi kan kjøpe luksusvarer og fortsatt ha penger igjen» til «Vi sliter med å klare oss – noen ganger har vi ikke nok penger til det viktigste vi trenger, som mat og klær». Se nærmere forklaring i kapittel 8.*

Kapittel 2

Om undersøkelsen

Metode og metodiske begrensninger

Barnebarometeret er gjennomført i et samarbeid mellom Verian og Barneombudet. Spørreskjemaet ble utarbeidet i fellesskap, blant annet gjennom en felles workshop.

Undersøkelsen er gjennomført som en webundersøkelse, hvor deltakerne er invitert per e-post. Utvalget er hentet fra Folkeregisteret, og er foreldre med barn født i 2012 og 2015. Barneombudet har søkt om utvalget fra Skatteetaten, og Verian har koblet på e-postadresser fra Kontakt- og reservasjonsregisteret.

E-postinvitasjon ble sendt til foreldrene, med Barneombudet som avsender. Invitasjonen inneholdt informasjon om undersøkelsen både på norsk og engelsk. Feltperioden var fra 16. april til 5. mai 2025. Det ble totalt gjennomført 1391 intervjuer. Dette gir en responsrate på 3,6 prosent. Det ble sendt to påminnelser om deltakelse.

Forelderen som mottok e-posten, fikk først noen bakgrunnsspørsmål om familieforhold. Deretter skulle barnet svare, og det var da ikke mulig å gå tilbake i spørreskjemaet for å endre det foreldrene hadde svart. Til slutt ble barnet spurt om de hadde gjennomført undersøkelsen alene, delvis sammen med en forelder, eller hele sammen med en forelder.

Begrensninger

- **Responsrate:** Fordi både forelder og barn måtte svare på undersøkelsen, ble det mer krevende å gjennomføre, noe som kan ha bidratt til en lavere responsrate.
- **Foreldreinvolvering:** I invitasjonsbrevet og underveis i undersøkelsen, ble foreldrene informert om at det var ønskelig at barnet svarte på egenhånd. Dette var for å forhindre foreldreinvolvering, og for at barnet skulle kunne svare uten påvirkning. Ett av spørsmålene var om barna svarte alene eller med en forelder. Totalt var det kun 16 prosent av barna som gjennomførte hele undersøkelsen sammen med en forelder. Blant niåringene var det en noe høyere andel som fikk bistand enn blant tolvåringene, hvor halvparten gjennomførte uten hjelp (se neste side).
- **Sensitive opplysninger:** Spørreskjemaet er utformet slik at barna ikke skulle oppgi sensitive opplysninger, og spørsmålene handlet derfor ikke om svært alvorlige eller personlige forhold. Mange av spørsmålene dreide seg om forhold for barn generelt, ikke kun om barnet som svarte.
- **Utdanningsnivå:** Det var en overvekt av barn med foreldre med lenger utdanning som svarte på undersøkelsen (75 prosent), sammenlignet med befolkningens utdanningsnivå. Dette er typisk for befolkningsundersøkelser. Vi spurte kun om utdanningsnivået til én forelder.
- **Språk og innvandringsstatus:** E-postinvitasjonen inneholdt informasjon både på norsk og engelsk, og vi oppfordret barn med et annet morsmål enn norsk til å delta. Fordi spørreskjemaet kun forelå på norsk, krevde dette at deltakeren selv oversatte spørsmålene fortløpende. Dette gjør at utvalget kan være skjevt med tanke på både innvandrerbakgrunn og språklig representasjon. Av den grunn vektlegger vi ikke disse bakgrunnsvariablene.
- **Andre utvalgsskjevheter:** Det er en jevn fordeling av gutter og jenter i begge aldersgrupper, også når vi fordeler etter foreldrenes utdanning, sentralitet, selvopplevd sosioøkonomisk status og geografi.

Barns rett til å bli hørt

Barnekonvensjonen artikkel 12 gir barn rett til å bli hørt i alle beslutninger som vedrører dem. Dette gjelder også ved utvikling av politikk, lover, tjenester og andre tiltak som berører barns liv. Både nasjonale og lokale myndigheter må innhente og vektlegge kunnskap fra barn i sitt arbeid. Reell og meningsfull medvirkning krever at prosessene er barnevennlige og at barns synpunkter blir vektlagt i beslutningene.

Barns deltagelse i Barnebarometeret

Barneombudet skal bygge sitt arbeid på innspill fra barn og unge. Barnebarometeret er ett av flere verktøy i dette arbeidet. Gjennom Barnebarometeret ønsker vi å få kunnskap om hva barn i Norge er opptatt av og innspill til hva Barneombudet bør jobbe med. Kunnskapen skal påvirke våre prioriteringer og faglige råd. Vi vil også videreformidle barnas synpunkter til myndighetene.

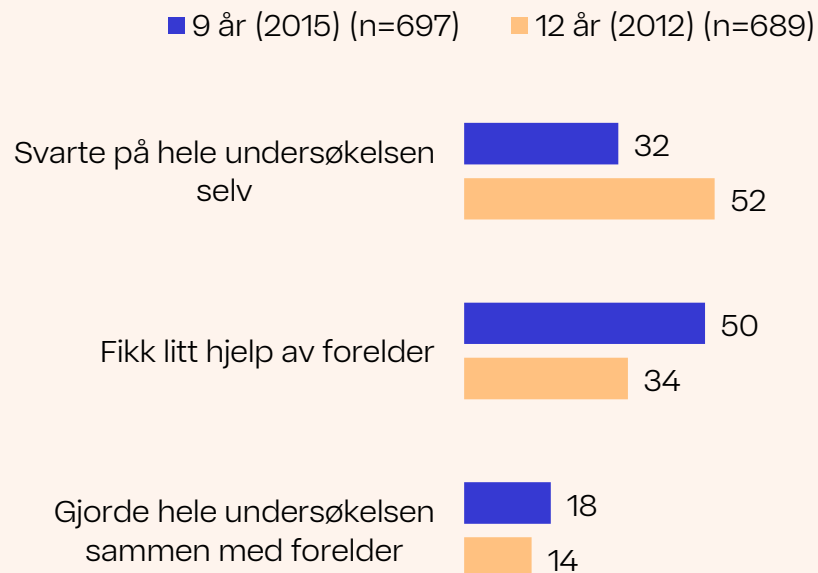
Barn og unge er Barneombudet sine eksperter, og deres erfaring er en viktig kilde til informasjon for oss. Vi driver ikke forskning, men gjennomfører medvirkningsprosesser der vi innhenter kunnskap og diskuterer løsninger med barn. Vi baserer vårt arbeid med medvirkning på prinsipper fra FNs barnekomite og deltagelsesstigen, og arbeider etter prosesser beskrevet i vårt e-læringskurs og medvirkningshåndbok.

Kunnskap fra barn og unge har vært et viktig bidrag til i utformingen av Barnebarometeret. For å få innspill til tema, spørsmål og målgruppe besøket vi fire skoler og møtte ca. 250 elever i 4. 5. 6. og 7. klasser. Vi bygde også på annen kunnskap fra barn som Barneombudets ekspertgrupper og undersøkelser gjort av andre. På våre nettsider kan du lese mer om skolebesøkene og hva som kom frem. Stor takk til skolene som har bidratt i arbeidet.

Barnebarometeret 2025 er en pilot. Målet er å finne ut hvordan Barnebarometeret kan sikre best mulig deltagelse og brukes jevnlig som kunnskap i arbeidet vårt. Trinn to i Barnebarometeret 2025 vil være å diskutere resultatene med barn, og foreslå forslag til tiltak.

Om utvalget

Gjennomføring av undersøkelsen, brutt ned på alder, og fordeling av alder, kjønn, opplevd sosioøkonomisk status og utdanningsnivå på forelderen. Uvektede tall.

(n=1 391)

9 år (2015) 50

12 år (2012) 50

Gutt 50

Jente 50

Høy opplevd sosioøkonomisk status 47

Middels opplevd sosioøkonomisk status 45

Lav opplevd sosioøkonomisk status 8

Foreldre med lav utd 25

Foreldre med høy utd 74

Hvordan lese rapporten

Alle resultater er presentert i prosent.

Resultatene er vektet på kjønn, alder og firedeelt geografi, for å ta høyde for utvalgsskjevheter.

Basene er uvektet, og vises slik: (n=x). I grafikken presentert er det store baser, og det er alltid mer enn 300 respondenter. Dette gir en maksimal feilmargin på +/- 5,7 prosentpoeng. Der basene er mindre, er dette kommentert.

Totalresultater presenteres på en egen side, deretter nedbrytninger der det er relevant og forskjeller mellom grupper. Det er hovedsakelig brutt ned på kjønn og alder i kombinasjon, og signifikante forskjeller mellom disse gruppene blir kommentert med tekst. I tillegg er det kommentert der det er signifikante forskjeller mellom barn fra familier med ulik opplevd sosioøkonomisk status (se detaljer i kapittel 8). Dersom det ikke kommenteres om forskjeller mellom grupper, er det fordi vi ikke finner noen.

Åpne spørsmål er grovkodet, og temaer som nevnes av flere trekkes frem. Dette er for å vise bredden i hva barna har svart.

Kapittel 3

Skole og lekser

Skole og lekser

Barn opplever å få hjelpen de trenger på skolen, og de fleste foretrekker leksehjelp hjemme. Barn ønsker en aktiv skolehverdag med praktiske oppgaver og fag, fysisk aktivitet og lek. De mener at mer lek vil skape økt trivsel og inkludering, og for de fleste barn er å møte venner hovedmotivasjonen for å gå på skolen.

Hjelp på skolen

Over halvparten av barna opplever at de alltid får den hjelpen de trenger på skolen. De færreste – 3 prosent – svarer at de ikke får hjelpen de trenger. Jenter i tolvårsalderen opplever i noen mindre grad å alltid få hjelpen de trenger.

Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status får mindre hjelp på skolen enn andre barn (37 prosent får alltid hjelp, mot 53 prosent totalt). 12 prosent svarer at de ikke får hjelpen de trenger på skolen.

Leksehjelp

De fleste barn, 78 prosent, får alltid hjelp til leksene hjemme dersom de skulle trenge det. Kun én prosent svarer at de ikke får det. Jenter i tolvårsalderen får i noe mindre grad leksehjelp hjemme, enn de andre barna. Det er også slik at barna foretrekker å få leksehjelp hjemme, og 72 prosent oppgir dette.

En betydelig andel, 40 prosent, ønsker hjelp på skolen, og det er mindre populært med leksehjelp på SFO/AKS. Dette er felles for barn på tvers av kjønn og aldersgrupper. Det er likevel en høyere andel blant barn i tolvårsalderen som ikke ønsker leksehjelp - 16 prosent ønsker ikke det.

Flere barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status svarer at de ikke får leksehjelp hjemme (3 prosent mot 1 prosent totalt). Det er også færre i denne gruppen som ønsker leksehjelp hjemme (60 mot 72 prosent totalt), og de tenderer til å ønske leksehjelp på skolen eller SFO/AKS i større grad enn andre barn.

Ønsker for skolehverdagen

Barn ønsker en skolehverdag med mer aktive og praktiske ting, fysisk aktivitet, lek og uteskole. 76 prosent ønsker seg mer av minimum to av disse fire tingene. Både blant jenter og gutter i niårsalderen er dette det flest ønsker seg mer av på skolen, mens tolvåringene er mindre opptatt av lek.

De har derimot et større ønske om medbestemmelse - både blant jenter og gutter i tolvårsalderen svarer 47 prosent at de ønsker seg mer av dette. Blant barn som opplever at de ikke har medbestemmelse på skolen (kapittel 7), er det flere som ønsker mer medbestemmelse enn blant barn som opplever at de har det.

Totalt sett ønsker 41 prosent seg mer prosjekt- eller gruppearbeid. Flere jenter enn gutter er opptatt av dette. 25 prosent av elevene ønsker seg mer arbeid på PC/nettbrett på skolen.

Det færrest ønsker seg mer av er elevpresentasjoner, bare 14 prosent ønsker seg mer av dette.

Motivasjon i skolehverdagen

I et åpent spørsmål om *motivasjon til å gå på skolen* kommer det frem at for de fleste barn er hovedmotivasjonen å kunne møte venner. Mange barn svarer også at det motiveres av å lære nye ting. Trygge og flinke lærere er også en motivasjonsfaktor flere av barna trekker frem.

Trivsel og inkludering på skolen

Flest barn mener det må mer lek og aktiviteter til på skolen for å øke trivsel og inkludering (67 prosent). Både blant barn som ønsker seg mer lek på skolen generelt, og barn som *ikke* gjør det, mener et flertall at mer lek og aktiviteter vil skape økt trivsel og inkludering.

Over halvparten av barn mener at de voksne i større grad må følge med og fange opp mobbing, og at økt medbestemmelse vil gi bedre trivsel og inkludering (henholdsvis 59 og 57 prosent). 46 prosent mener at rektor i større grad enn i dag må stanse mobbing.

Omtrent halvparten av barna opplever at skolen i dag tilrettelegger for trivsel og inkludering ved å tilby nok aktiviteter i friminuttene, ved at det er lett å si fra hvis man ikke har det bra, ved at det er undervisning om inkludering og mobbing, og ved at lærerne følger opp hvordan elevene har det.

På tvers av alder og kjønn, er det stort sett de samme tingene barna ønsker mer av for å skape trivsel og inkludering. Unntaket er at flere jenter mener at det skal være lettere å si ifra om man ikke har det bra enn det er i dag, og flere gutter som ønsker mer ting å finne på i friminuttene. Dette gjelder for begge aldersgrupper.

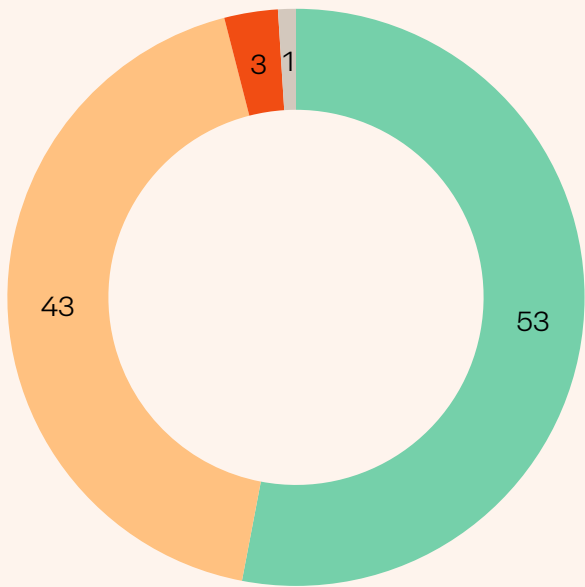
Blant barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status er det flere som mener at skolen kan bidra til økt trivsel og inkludering med mer læring om inkludering og mobbing, sammenlignet med andre barn (51 prosent, mot 37 prosent totalt).

Halvparten av barna mener at dagens skjermtid på skolen er passe med tanke på trivsel og inkludering. Det er midlertidig en betydelig andel, 28 prosent, som mener at skjermtiden bør reduseres. Særlig jenter i tolvårsalderen mener at det bør være mindre skjermtid, sammenlignet med de andre barna. 35 prosent av tolv år gamle jenter ønsker mindre skjermtid på skolen.

Flere barn som ønsker mindre skjermtid på fritiden (spilling og sosiale medier), mener også at mindre skjermtid på skolen vil gi økt trivsel og inkludering, sammenlignet med andre barn.

Får du hjelpen du trenger på skolen?

Ja, alltid Ja, noen ganger Nei Vet ikke

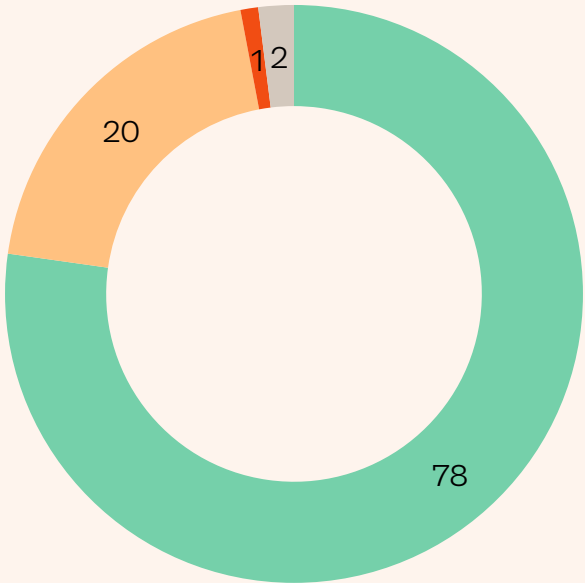

Ja, alltid Ja, noen ganger Nei Vet ikke

Får du hjelp med leksene hjemme dersom du trenger det? Det kan være av foreldre, søsken eller andre.

Ja, alltid Ja, noen ganger Nei Vet ikke

Ja, alltid Ja, noen ganger Nei Vet ikke

Jente, 9 år (n=337)

Gutt, 9 år (n=330)

Jente, 12 år (n=339)

Gutt, 12 år (n=322)

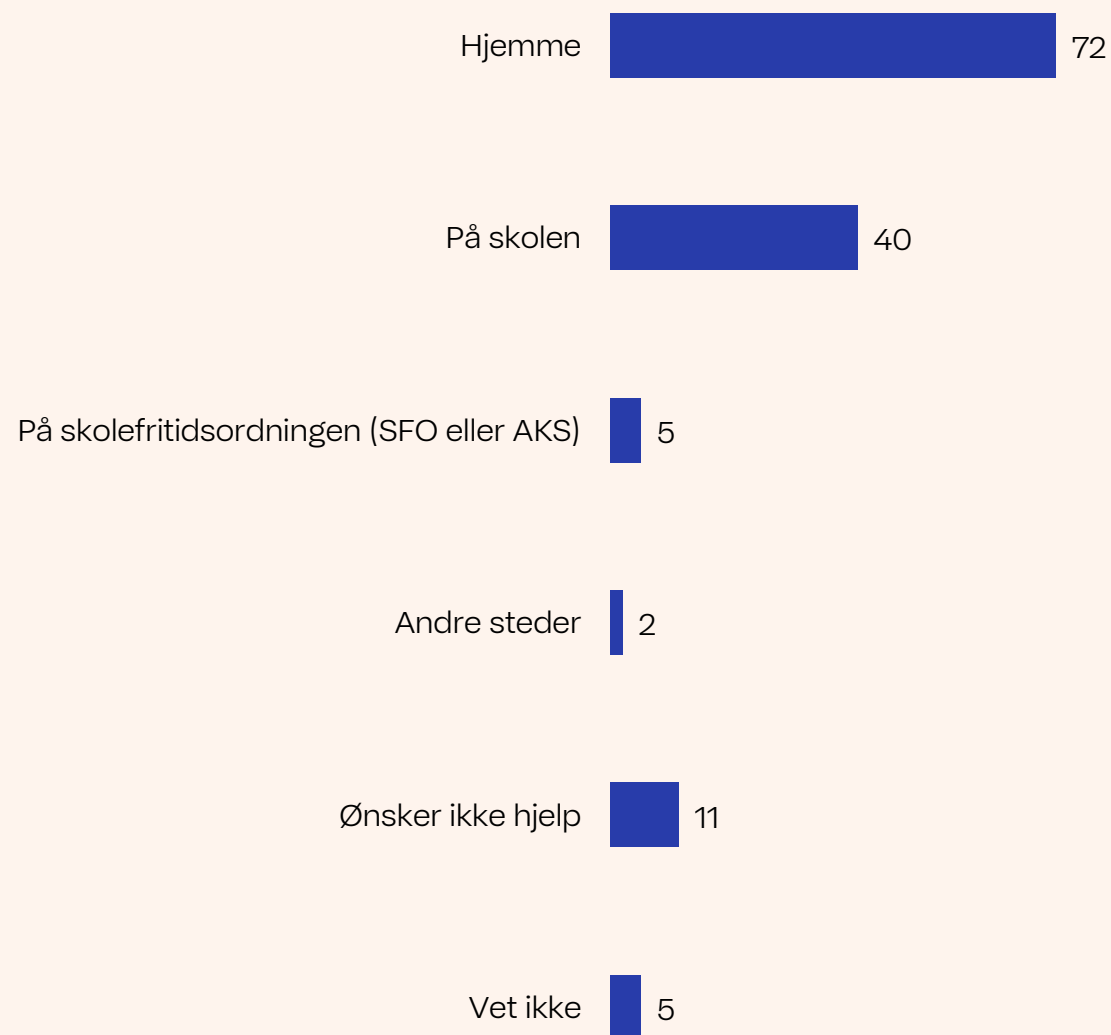

Lekser

Hvor vil du helst ha hjelp med lekser? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål.

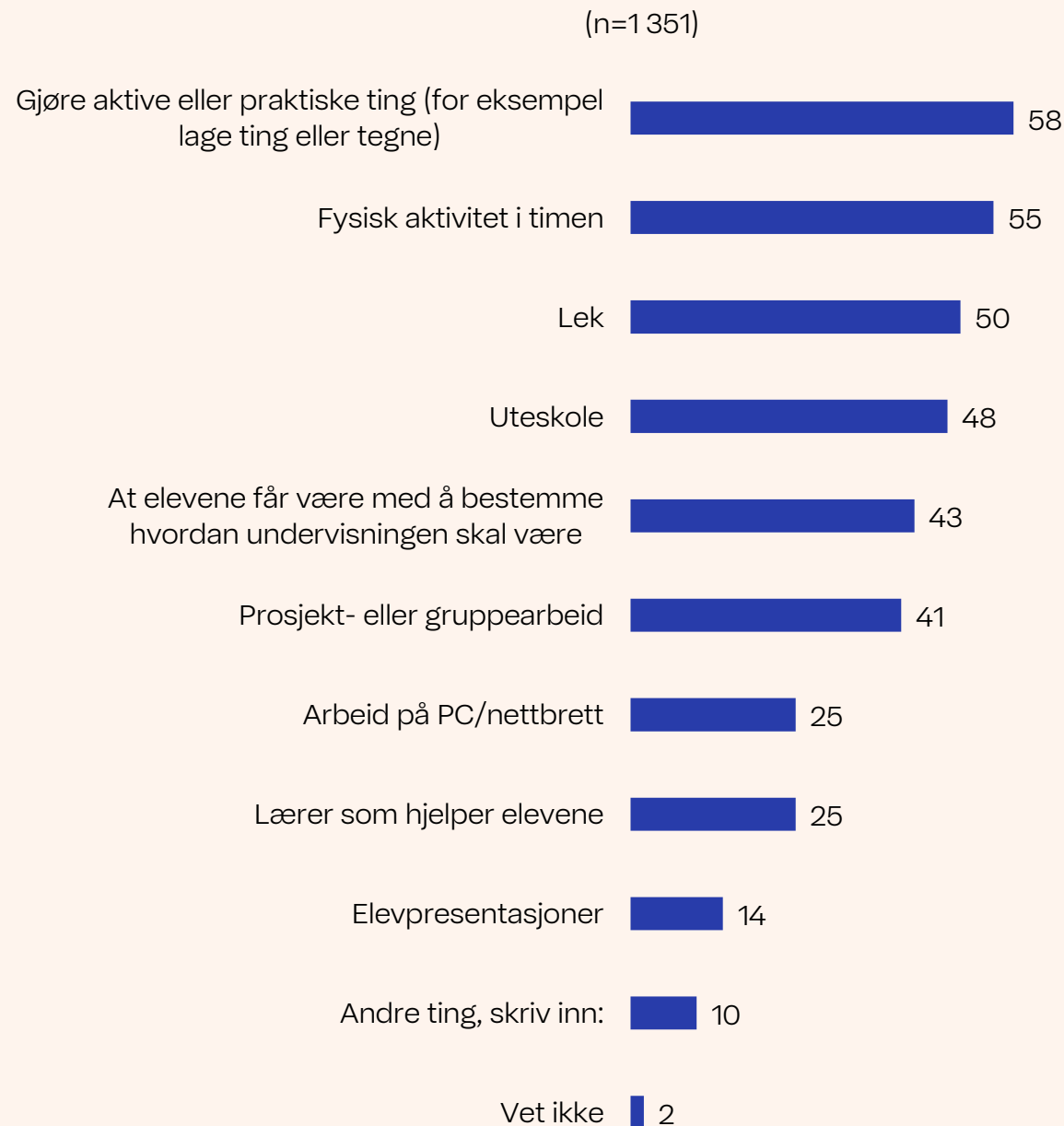
(n=1 338)

Skole

**Hvilke av disse tingene skulle du ønske det var mer av på skolen?
Velg alle som passer for deg.**

Flersvarsspørsmål.

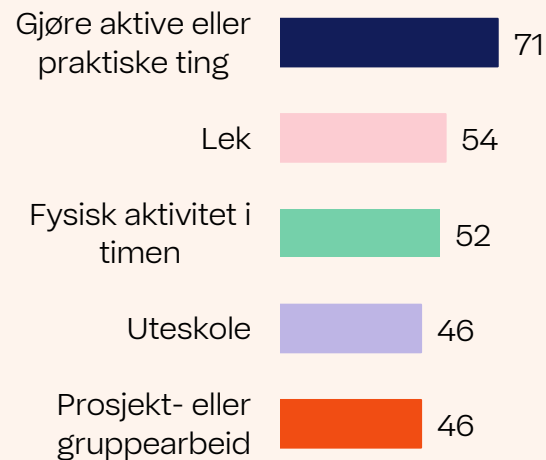

Skole

Hvilke av disse tingene skulle du ønske det var mer av på skolen? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål. Grafikken viser de fem alternativene flest har valgt i de ulike kjønns- og aldersgruppene.

Jente, 9 år

Gutt, 9 år

Jente, 12 år

Gutt, 12 år

Åpent spørsmål: Hva gjør at du får lyst til å gå på skolen?

Totalt har 1139 barn svart på dette spørsmålet. Flest barn svarer «venner» i en eller annen forstand. Tre av fire nevner at å være med venner, møte venner, eller få nye venner er den viktigste grunnen til at de har lyst til å gå på skolen.

Mange barn svarer at de liker å lære nye ting, at de får ny kunnskap, eller at de får brukt hodet sitt. Flere nevner også at de ser på skolen som et sted for å lære ting de får bruk for senere i livet og at de får viktig utdanning.

En del barn nevner lærerne og andre voksenpersoner på skolen som motivasjon. De motiveres av snille og rettferdige lærere som ser dem, hjelper dem og skaper trygghet og trivsel.

Det er også mange som enkelt og greit svarer at skolen er gøy. Det er få barn som svarer at de ikke har lyst til å gå på skole, eller at ingenting motiverer dem.

Temaer som nevnes av flere

Venner og sosialt miljø: Møte og være sammen med venner, sosialt fellesskap og samhold, godt klassemiljø uten mobbing.

Læring og utvikling: Lære nye ting, glede ved å lære konkrete fag, forberede seg på fremtiden, få god utdanning og lære ting som er nyttig, glede ved å lære.

Aktiviteter: Fysisk aktivitet og uteskole, kreative og praktiske fag, engasjerende undervisning, gøy med friminutt.

Voksenpersoner: Snille og trygge voksne, både lærere og andre voksenpersoner.

Motivasjon og mestringsfølelse: Følelse av mestring og utvikling, mål og framtidsutsikter, motivasjon fra foreldre. Noen sier også at skolen oppleves kjedelig og lite motiverende.

Generell trivsel: Generell trivsel på skolen, skolen er gøy. Noen nevner også at de ikke alltid har lyst til å gå på skolen.

Hva gjør at du får lyst til å gå på skolen?

«Lærerne forteller spennende ting, vi går ofte på tur.»

Gutt (9)

«At det vi lærer om er interessant og at det er noe jeg er engasjert i.»

Jente (12)

«For å møte venner, lære og lage ting.»

Gutt (9)

«At noen av fagene er gøy og andre ikke. Men også friminuttene og alt det fysiske.»

Gutt (9)

«Siden jeg vil lære masse kunnskap, og få en bra utdannelse og få en jobb som er bra og som jeg kommer til og trives i!»

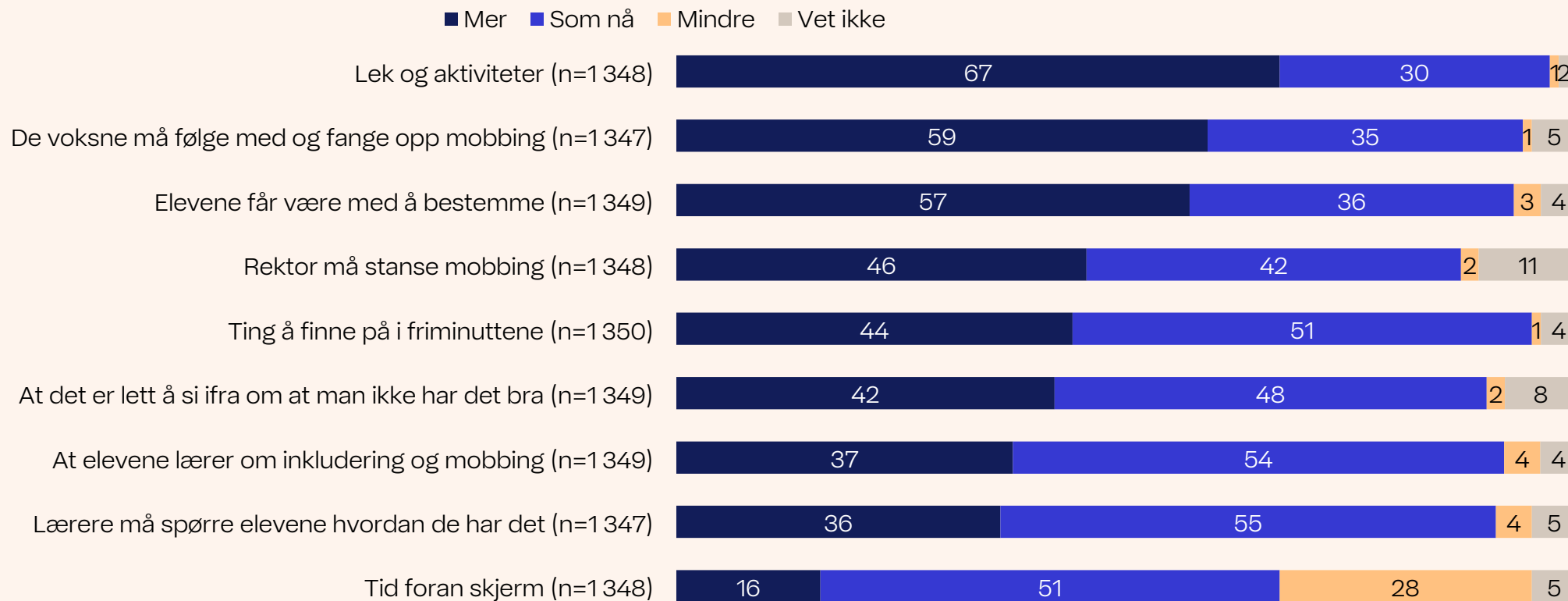
Gutt (12)

«For at jeg skal få meg jobb og at jeg møter vennene mine.»

Jente (12)

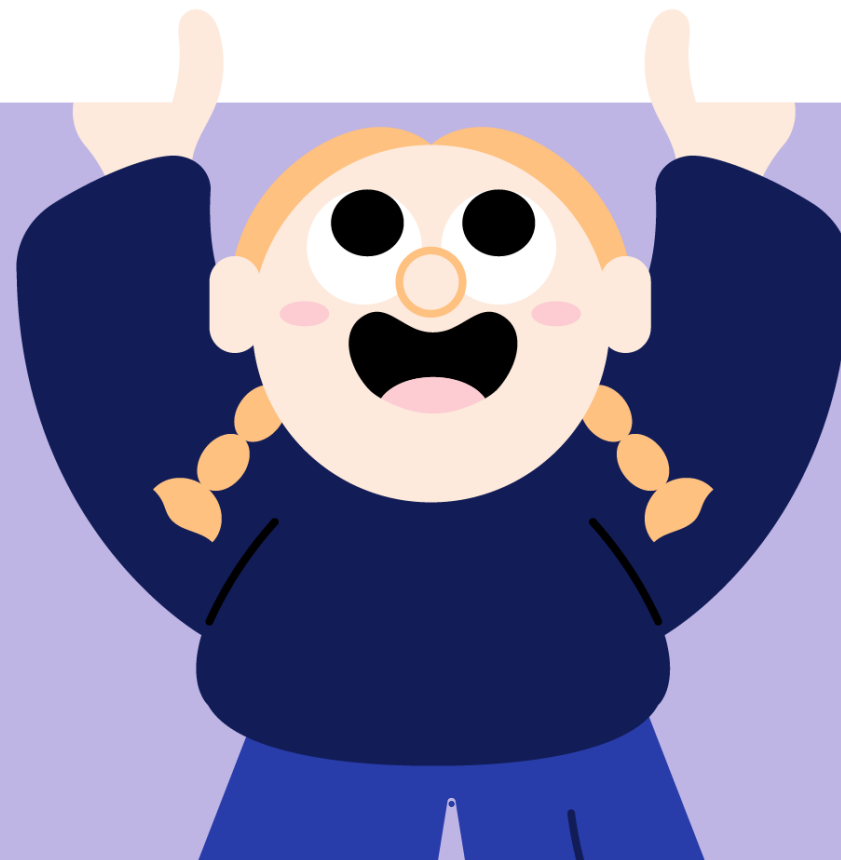
For at barn skal trives og inkluderes, bør skolen din gjøre mer eller mindre av disse tingene?

Matrise.

Kapittel 4

Familie

Familie – sentrale funn

Barn ønsker at familien er en trygg og omsorgsfull arena, hvor alle er venner og hvor de blir sett og hørt. Tid med familien er også viktig. Mange opplever at foreldrene bruker skjerm når de er sammen med dem. Halvparten av barna ønsker regler for skjermtid for foreldrene.

Å ha det bra i familien

Det viktigste for at barn skal ha det bra i familien, er at de opplever at de er venner og har det fint sammen. 79 prosent svarer at dette er viktig for dem. Deretter er det å bli hørt og respektert viktig for mange (70 prosent).

Videre er samvær viktig. Over halvparten svarer at det å spise middag sammen ofte og at de har mer tid sammen som familie, er viktig for at de skal ha det bra i familien (henholdsvis 56 og 55 prosent).

Over halvparten mener også at det er viktig å få råd og hjelp fra foreldrene. En tredjedel mener at det er viktig at foreldrene jobber mindre og har tid til barna, og at de har mer penger til å gjøre morsomme ting sammen.

Det er stort sett enighet på tvers av alder og kjønn om hva som er viktig for at barna skal ha det bra i familien. En større andel jenter i niårsalderen svarer at det er viktig at familien er venner og har det fint sammen, og at de har mer tid sammen som familie. De skiller seg her spesielt fra gutter i tolvårsalderen, som i mindre grad svarer at dette er viktig. For niåringene er det også viktigere at foreldrene jobber mindre og har tid til barna, enn det er for tolvåringene.

I dette spørsmålet finner vi en viktig forskjell mellom barn fra familier med ulik opplevd sosioøkonomisk status. 57 prosent av barna fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status svarer at mer penger til å gjøre morsomme ting sammen er viktig. Tilsvarende andel blant barn fra familier med høy og middels opplevd sosioøkonomisk status er henholdsvis 24 prosent og 37 prosent.

Foreldrenes skjermbruk rundt barna

To tredjedeler av barn opplever at foreldrene bruker skjerm når de skal gjøre ting sammen med barna sine. Særlig når barn og foreldre skal se på film, TV eller ha spillekveld, opplever barna at foreldrene bruker skjerm. Over halvparten av barna har opplevd å bli oversett når foreldrene bruker skjerm. Denne andelen er høyest blant tolv år gamle jenter (60 prosent).

Halvparten av barna ønsker at foreldrene skal ha regler for skjermbruk når de er sammen. Her er det betydelige forskjeller mellom barna. Blant jenter i niårsalderen er 67 prosent enige i dette, mens blant gutter i tolvårsalderen er tilsvarende andel 38 prosent.

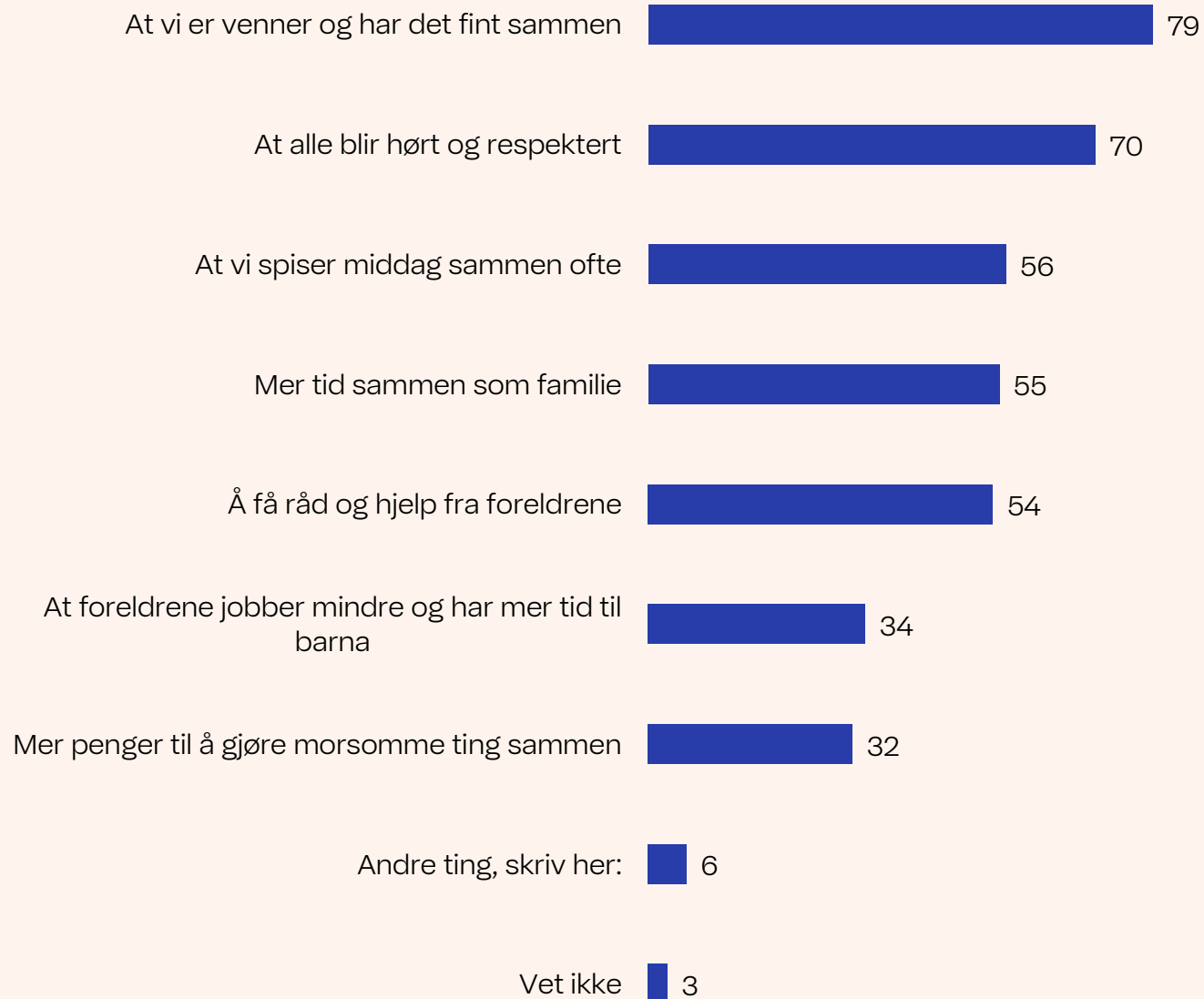
Barna som ønsker at foreldrene skal ha regler for skjermbruk når de er sammen, er i større grad opptatt av tid med familien, enn barn som ikke ønsker denne typen regler. De ønsker seg blant annet mer familietid på fritiden (49 mot 33 prosent) og mener i større grad at tid med familien er veldig viktig for at barn skal ha det bra (71 mot 57), sammenlignet med barn som ikke ønsker skjermtidregler for foreldrene.

Familie

Hva er viktig for at du har det bra i familien? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål.

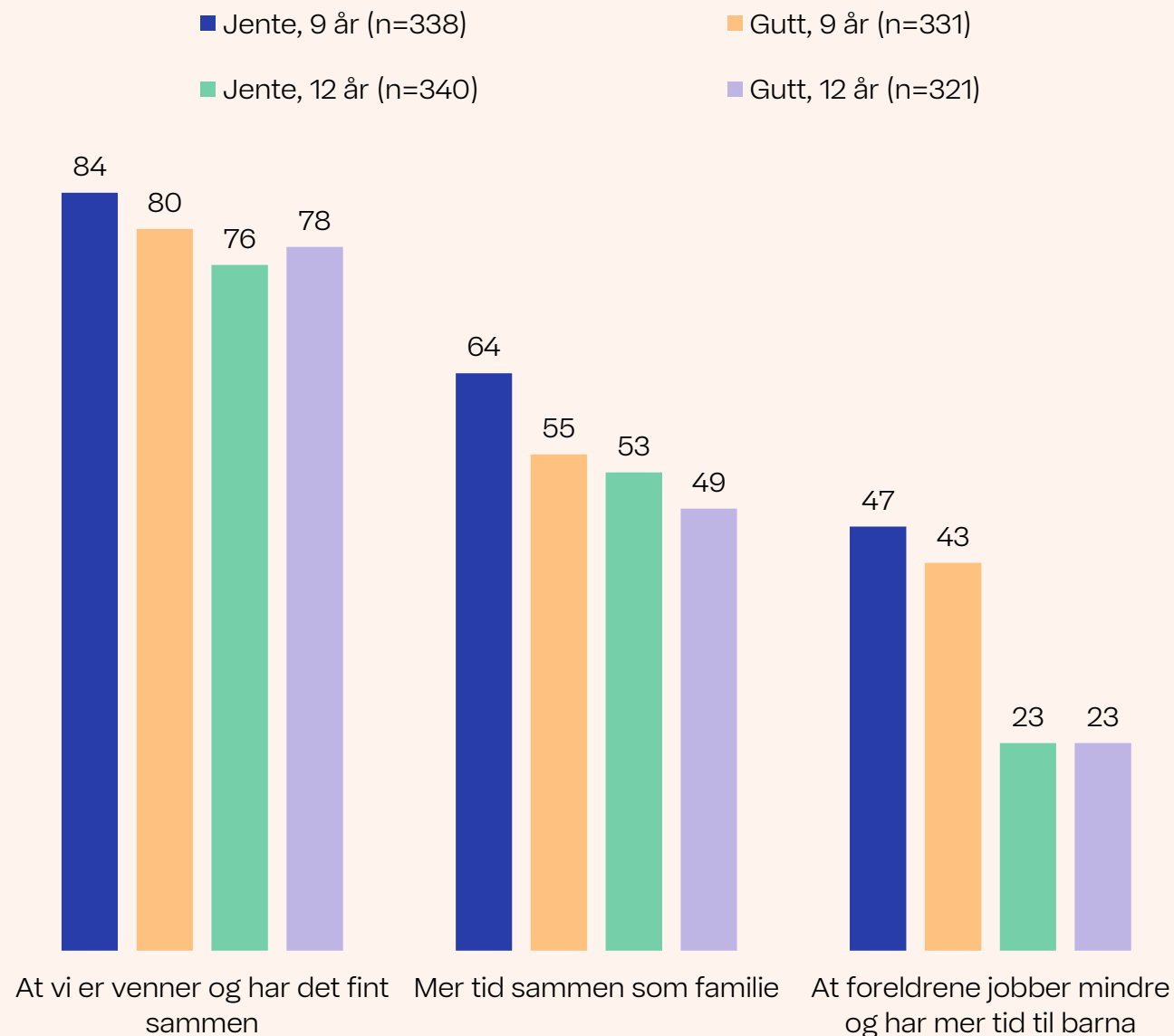
(n=1 350)

Familie

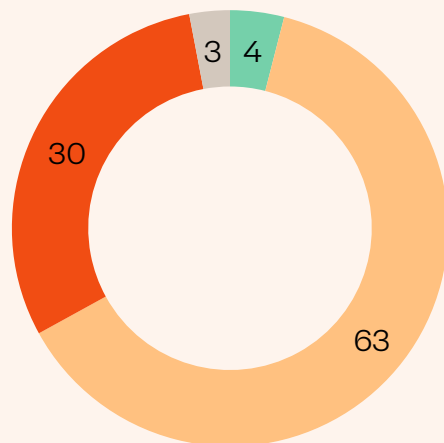
Hva er viktig for at du har det bra i familien? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål. Utvalgte svaralternativer. Andel som svarer dette i ulike kjønns- og aldersgrupper.

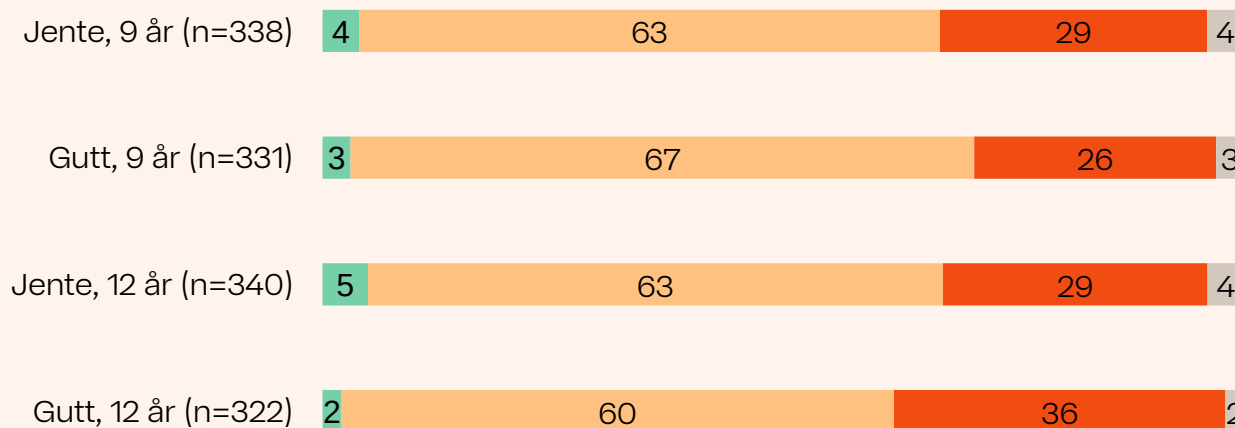

Bruker dine foreldre skjerm (mobil, nettbrett eller PC) når dere skal gjøre ting sammen?

■ Ja, alltid ■ Ja, noen ganger ■ Nei ■ Vet ikke

■ Ja, alltid ■ Ja, noen ganger ■ Nei ■ Vet ikke

Foreldres skjermbruk

Når er det dine foreldre bruker skjerm? Velg alle som passer for deg.

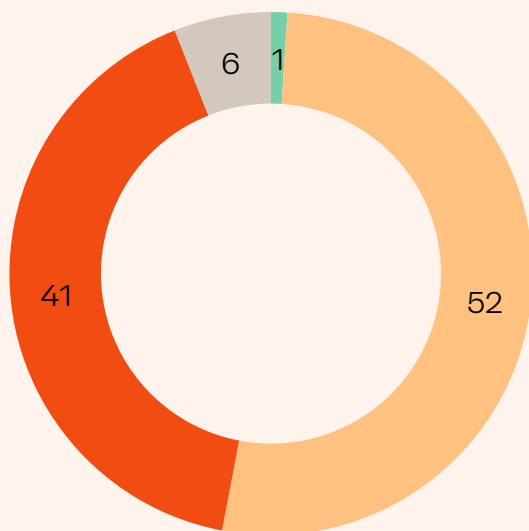
Flersvarsspørsmål.

(n=900)

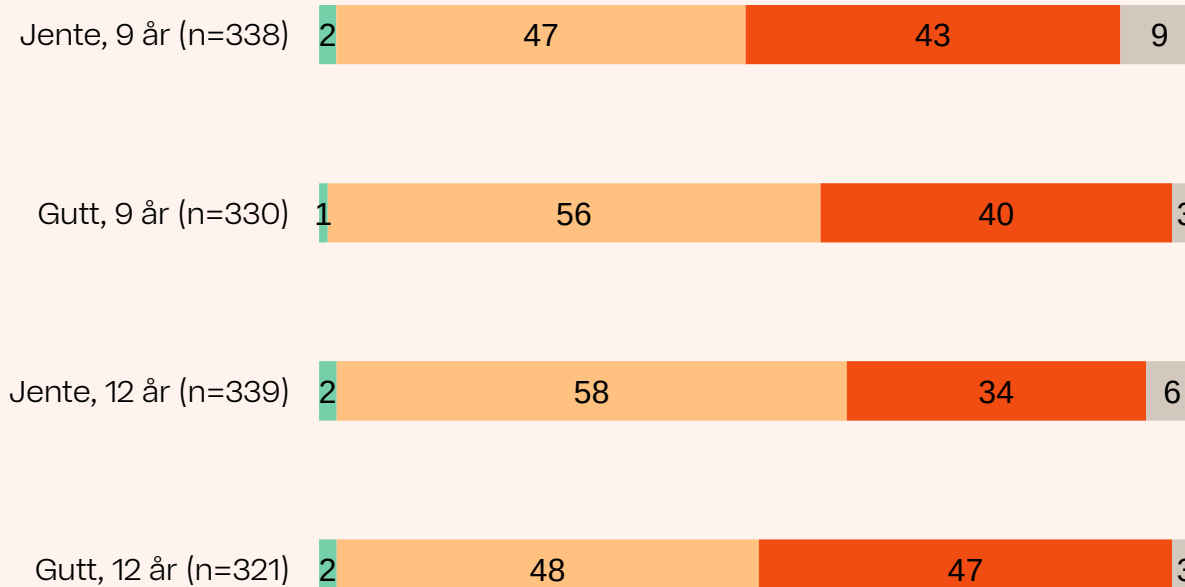

Har du opplevd at dine foreldre ikke har hørt på deg når du har snakket til dem, fordi de har vært opptatt av å bruke skjerm (mobil, nettbrett, PC)?

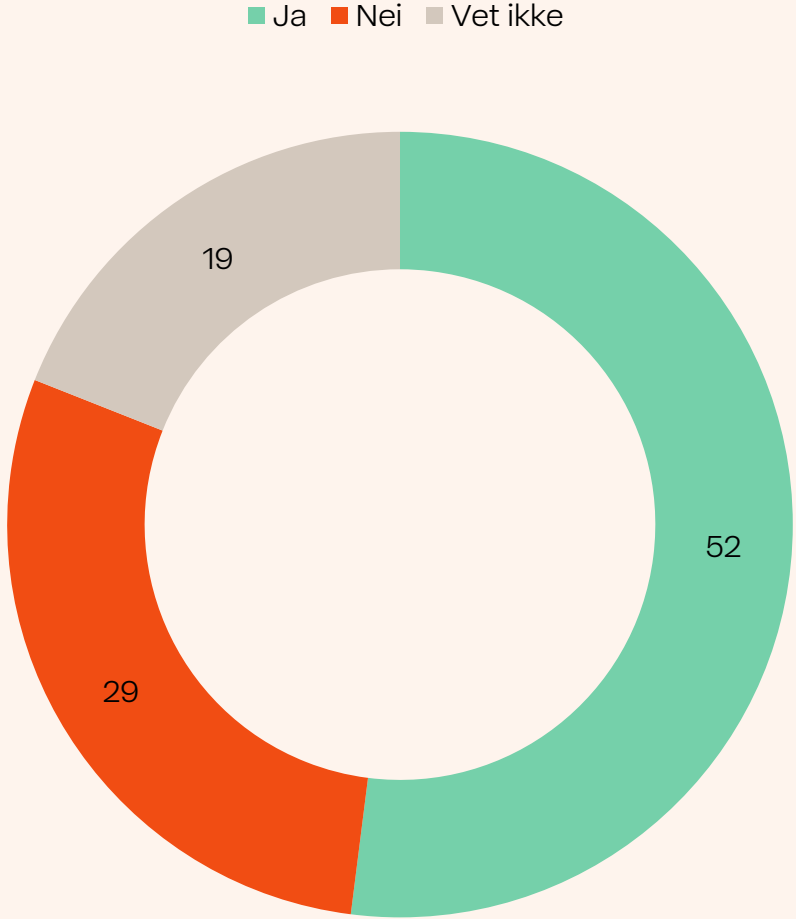
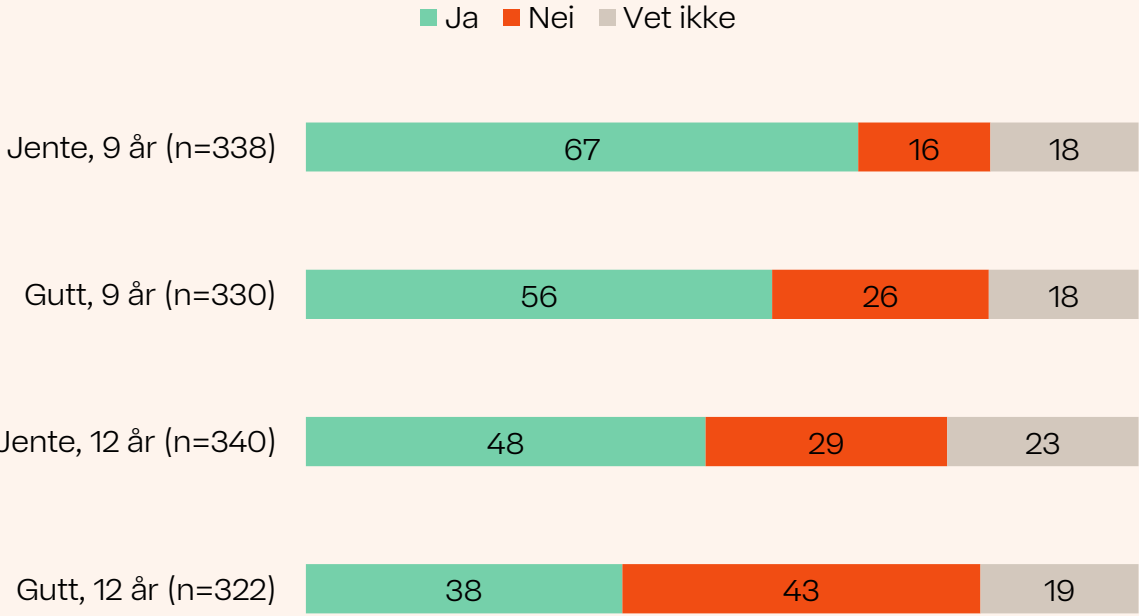
■ Ja, alltid ■ Ja, noen ganger ■ Nei ■ Vet ikke

■ Ja, alltid ■ Ja, noen ganger ■ Nei ■ Vet ikke

Bør foreldre ha regler for skjermtid når de er sammen med deg?

Kapittel 5

Fritid

Fritid – sentrale funn

For både ni- og tolvåringer er venner en viktig del av fritiden, og halvparten ønsker mer tid til venner. Mange ønsker også mer tid med familien. Dette bekreftes i et åpent spørsmål. Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status ønsker mindre tid til å lese enn andre barn.

Tidsbruk på fritiden

Det flest barn ønsker seg mer av på fritiden, er å være med venner, og med familien. Henholdsvis 50 og 42 prosent ønsker seg mer av dette. Søvn er også noe mange barn ønsker seg mer av, totalt 40 prosent.

Barn er i stor grad fornøyd med tidsbruken på faste fritidsaktiviteter, og 64 prosent vil bruke like mye tid på dette som i dag. Likevel svarer 27 prosent at de ønsker mer tid til faste fritidsaktiviteter.

Det flest barn ønsker å bruke mindre tid på, er sosiale medier (27 prosent). Det er likevel slik at de fleste er fornøyd med hvor mye tid de bruker på sosiale medier; 46 prosent vil bruke like mye tid som de gjør i dag. Jenter i tolvårsalderen er den gruppen der flest ønsker mer tid på sosiale medier (16 prosent mot 12 prosent totalt).

Niåringer er i større grad enn tolvåringer opptatt av mer tid

med familien. Tolvåringene prioriterer mer tid til venner og til å sove, over tid med familien. Tolvåringene ønsker også mer tid til å lese bøker, og jenter i tolvårsalderen er også mer opptatt av å tid til å «gjøre ingenting» eller å slappe av, enn de andre. Blant niåringene og gutter i tolvårsalderen ønsker omtrent en fjerdedel mer tid til faste fritidsaktiviteter. 32 prosent av gutter i niårsalderen ønsker mer tid til å spille dataspill.

Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status tenderer til å ønske mer tid til faste fritidsaktiviteter enn andre barn (33 prosent mot 27 prosent totalt), men dette er ikke signifikant. De ønsker også i større grad mer tid til å dataspill (29 mot 18 prosent totalt), og mindre tid til å lese bøker (21 mot 13 prosent totalt).

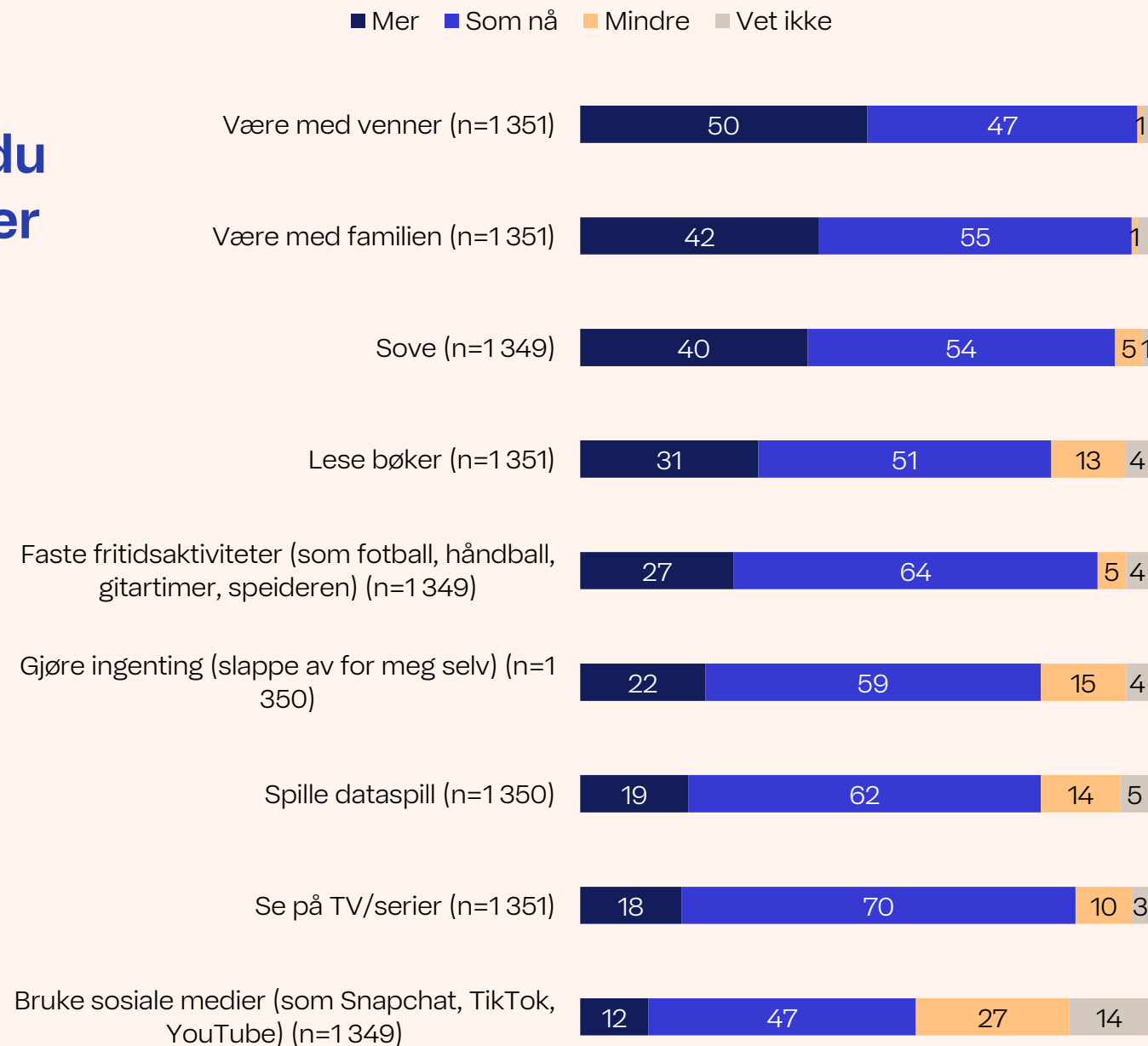
Hva barn ønsker av fritiden sin

I et åpent spørsmål om *hva som er viktig for barn på fritiden*, svarer over halvparten at venner er viktig. Deretter er familie viktig for mange, omtrent én av fem. Dette bekrefter det lukkede spørsmålet om fritid. Omtrent like mange nevner fritidsaktiviteter, men det er også mange som nevner frihet til å velge hvilke aktiviteter man deltar på, og rom for å ikke gjøre noe.

Fritid

Tenk på en vanlig uke. Skulle du ønske du kunne bruke mer eller mindre tid på disse tingene?

Matrise.

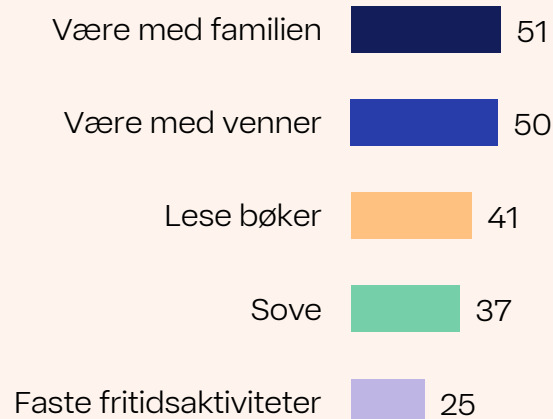

Fritid

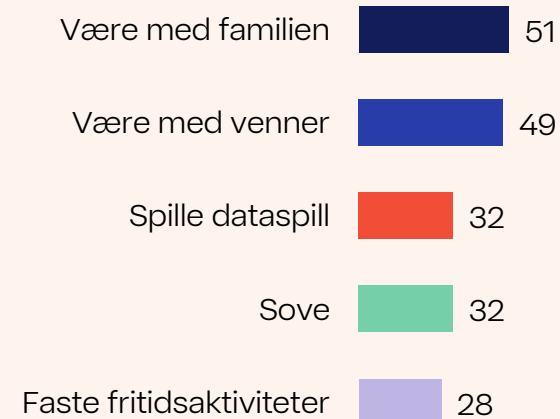
Tenk på en vanlig uke. Skulle du ønske du kunne bruke mer eller mindre tid på disse tingene?

Matrise. Andel som har svart «Mer». De fem alternativene flest har svart «Mer» på i ulike kjønns- og aldersgrupper.

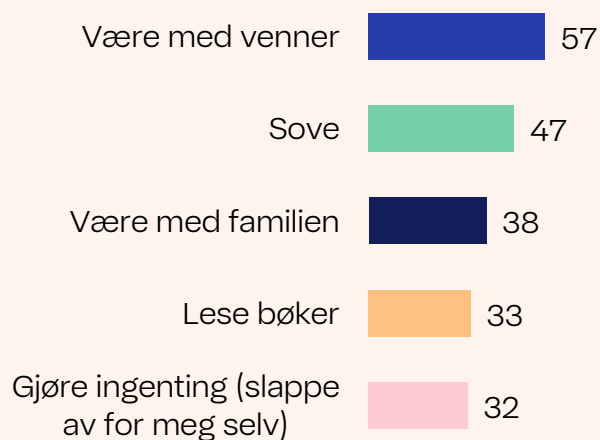
Jente, 9 år

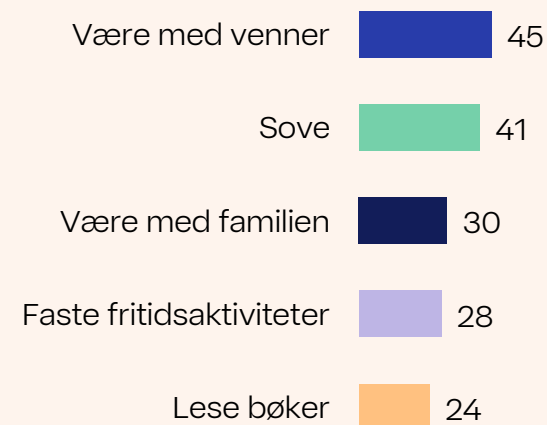
Gutt, 9 år

Jente, 12 år

Gutt, 12 år

Fritid

Hva skal til for at barn skal ha det bra på fritiden sin?

Med fritiden tenker vi på tid etter skolen og i helgen. Fritid er tid hvor man selv kan velge hva man vil gjøre.

Det er 929 barn som har svart på dette åpne spørsmålet. Over halvparten av barna svarer at venner er viktig. Deretter er familie viktig, noe som nevnes av omtrent én av fem. Omtrent like mange nevner fritidsaktiviteter, men det er også mange som nevner frihet til å velge hvilke aktiviteter man deltar på, samt rom for å ikke gjøre noe.

Temaer som nevnes av flere

Venner: Å være sammen med venner, leke med venner, ha venner å være med, gjøre ting med venner, at man har noen å være med. Inkludering.

Familie: Tid med familien, gjøre ting sammen med familien, ha hyggelig stemning hjemme, trygge og snille foreldre. Ikke krangling i hjemmet.

Aktiviteter og fritidsaktiviteter: Å være ute, leke, spille spill og faste aktiviteter som idrett, sport, osv. Lavere priser på fritidstilbud.

Frihet, valg og avkobling: Å kunne velge selv, frihet til å bestemme, slippe å bli presset til ting de ikke vil. Å kunne slappe av, ha tid for seg selv, og ikke ha for mye lekser. Mindre organiserte fritidsaktiviteter.

Trygghet og inkludering: Å føle seg trygg hjemme, på fritidsaktiviteter og sammen med venner og familie. Ingen mobbing, alle skal bli inkludert, og at voksne skal følge med på at ingen blir utestengt.

Mindre lekser: Mindre eller ingen lekser, mer tid til familie og venner.

Andre temaer: Å være ute i naturen, tilgang til dyr, lekeplasser, klubber, og møteplasser i nabolaget. Like muligheter for alle.

Hva skal til for at barn skal ha det bra på fritiden sin?

«Jeg er 12 år og venner er det viktigste for tiden.»

Gutt (12)

«At de får være nok tid med andre barn/voksne og får nok tid for å være for seg selv og slappe av.»

Jente (12)

«Leke. Fint uteområde. Fantasi. Være med familien. Å ha venner man leker med.»

Gutt (9)

«Tid med familien til å leke og hoppe trampoline eller spille kubb. Dra på ferie. Ha gode venner. Ha råd til å dra på badeland. Bare være på gresset.»

Jente (9)

«En klubb vi kan gå på. Et fotballag som ikke er så gode. At de ikke har det så travelt og ikke foreldrene heller.»

Jente (12)

«for at barn skal ha det bra på fritiden sin burde man ha noe å gjøre som å være med venner, fritidsaktiviteter eller være familien.»

Gutt (12)

Kapittel 6

Rettferdighet, omsorg og trivsel

Rettferdighet, omsorg og trivsel – sentrale funn

De fleste barn opplever urettferdighet, både på vegne av seg selv og andre. De aller fleste barn har trygge voksenpersoner de kan snakke med om ting som er vanskelige, og dette er noe de mener er en forutsetning for at barn skal ha det bra. For barn er likevel venner og fravær av mobbing det flest mener er viktig for barns trivsel.

Urettferdighet

Barn har en sterk rettferdighetssans, noe som kommer frem i et åpent spørsmål om det er noe barna mener at er *urettferdig for norske barn*. De fleste barn opplever en form for urettferdighet, enten de tenker på global urettferdighet, eller hverdagslige ting hvor de selv føler seg urettferdig behandlet.

Mange opplever økonomiske forskjeller og mye lekser på skolen som urettferdig. I tillegg er den flere barn som nevner mangel på medbestemmelse, både politisk og hjemme.

Noen å snakke med

De aller fleste barn snakker med sine foreldre om hva de synes er triste eller vanskelige (89 prosent). Halvparten henvender seg til venner, og i underkant av en tredjedel snakker med lærere eller andre voksne på skolen, eller andre familiemedlemmer. Jenter i tolvårsalderen skiller seg fra de andre barna, ved at langt færre i denne gruppen snakker med foreldre, mens flere foretrekker venner. Niåringene vil i større grad enn tolvåringene

henvendt seg til lærere eller andre voksne på skolen (39 mot 22 prosent), mens blant tolvåringene er KI mer populært enn blant niåringene (8 mot 3 prosent).

Hva er viktig for at barn skal ha det bra?

Halvparten av barna blir spurt om hva som er *viktigst for at barn skal ha det bra* i et åpent spørsmål, mens den andre halvparten blir bedt om å ta stilling til hvor viktige ulike, konkretiserte temaer er.

I det lukkede spørsmålet er det tydelig at barna mener at fravær av mobbing, inkludering og gode venner er viktigst. Over 80 prosent mener at dette er veldig viktig. Deretter følger lærere som bryr seg, god helse og tid med familien (hhv. 70, 69 og 65 prosent svarer veldig viktig). Faste fritidsaktiviteter og kontakt med annen familie regnes også av mange som veldig viktig, men her svarer omtrent en av fire at dette ikke er viktig for at barn skal ha det bra.

Svarene på det åpne spørsmålet gir ytterligere innsikt i hva barn mener er viktig, selv om de også her vektlegger venner og sosialt fellesskap. Mange barn nevner trygghet og omsorg i familien, noe som bekrefter funnene om hva barn opplever som viktig hjemme (kapittel 4). I tillegg er det mange som fremhever betydningen av økonomisk trygghet og muligheten til å få dekket materielle behov i sine svar.

Åpent spørsmål: Er det noe du synes er urettferdig for barn i Norge?

De åpne svarene (n=765) indikerer at barna har ulik forståelse av begrepet urettferdighet. Noen barn tenker på global urettferdighet som krig og sult, mens andre på hverdagslige ting hvor de selv føler seg urettferdig behandlet. Fattigdom er et gjennomgående tema, og mange har også en «overordnet» forståelse av dette. De peker på urettferdige forskjeller mellom fattige og rike. Av mer konkrete utjevningstiltak er det flere barn som nevner at fritidsaktiviteter er dyrt, og at det er urettferdig at fattige barn ikke har tilgang på dette.

Leksepress og lang skolehverdag er det mange som trekker frem som urettferdig. Flere er også opptatt av familiesituasjonen og forhold til foreldre, og «slemme» foreldre nevnes ofte. Mobbing og utestenging er også nevnt av mange. Psykisk sykdom går også igjen som tema. Dette området dekkes ellers ikke i undersøkelsen, og det er derfor særlig interessant at barna tar det opp. Manglende medbestemmelse er også noe mange av barna opplever som urettferdig. De nevner at de ikke blir lyttet til, og at voksne bestemmer.

Temaer som nevnes av flere

Økonomiske forskjeller: Fattigdom, dyre fritidsaktiviteter, forskjeller i levestandard, høye kostnader i skolehverdagen.

Skole: Leksepress, lange skoledager og lite fysisk aktivitet, tidlig start på skoledagen, manglende tilrettelegging for barn med spesielle behov, skolenedleggelse, ressursforskjeller og ressursmangler.

Global urettferdighet: Krig og flukt, klima og natur, sult og vannmangel.

Medbestemmelse: Barna blir ikke hørt, voksne bestemmer uten å ta hensyn til barna, barna mangler stemmerett.

Trivsel: Mobbing og utestenging, ensomhet, sosialt press, kroppspress, skjermtid og regler.

Familiesituasjon: Skilsmisse og samvær, rus og alkohol blant foreldre, mangel på medbestemmelse i møte med barnevern og fosterhjem, «slemme foreldre».

Andre forhold: Manglende støtte ved sykdom og psykisk sykdom, diskriminering på bakgrunn av etnisitet, språk og kjønn, overgrep.

Hverdagsønsker: Ønske om mer godteri, skjermtid og sosiale medier, ønske om å kunne gjøre som de voksne.

Er det noe du synes er urettferdig for barn i Norge?

«Ja. At veldig mange ikke har en familie. At mange barn er fattige. Barn ikke har det godt der foreldre er slemme. At foreldre krangler om barna.»

Gutt (9)

«For mye lekse i hverdagen er slitsomt for et barn med to hjem. Hodet er ikke alltid klar for å regne eller skrive når det er ting som skjer hjemme.»

Gutt (9)

«Lærerne på skolen hører ikke på barn i problemer. Hvis noen for eksempel blir mobbet sier de bare det er sånn barn er. [...]»

Jente (12)

«Urettferdig at noen har mye penger og noen har veldig lite. Noen får være veldig lenge ute, og noen ikke.»

Gutt (9)

«Vi kan ikke
bestemme så veldig
mye over VÅR
fremtid.»

Gutt (12)

«At videospill blir sett
ned på og skurkifisert
selv om kan gjøre bra
ting for deg.»

Jente (12)

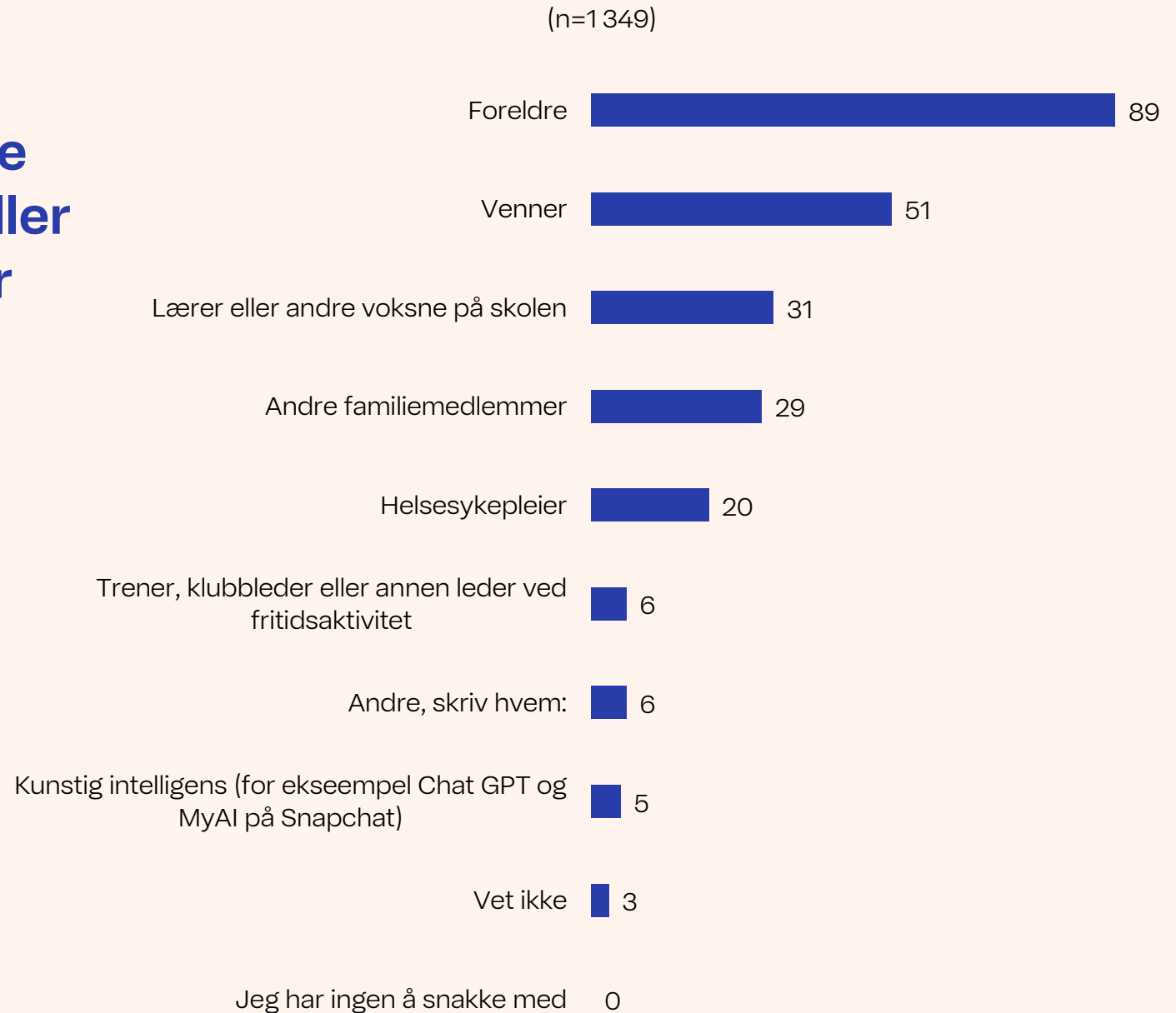
«At barn ikke får ha på
sko i klasserommet mens
lærerne får lov til det.»

Gutt (12 år)

Omsorg

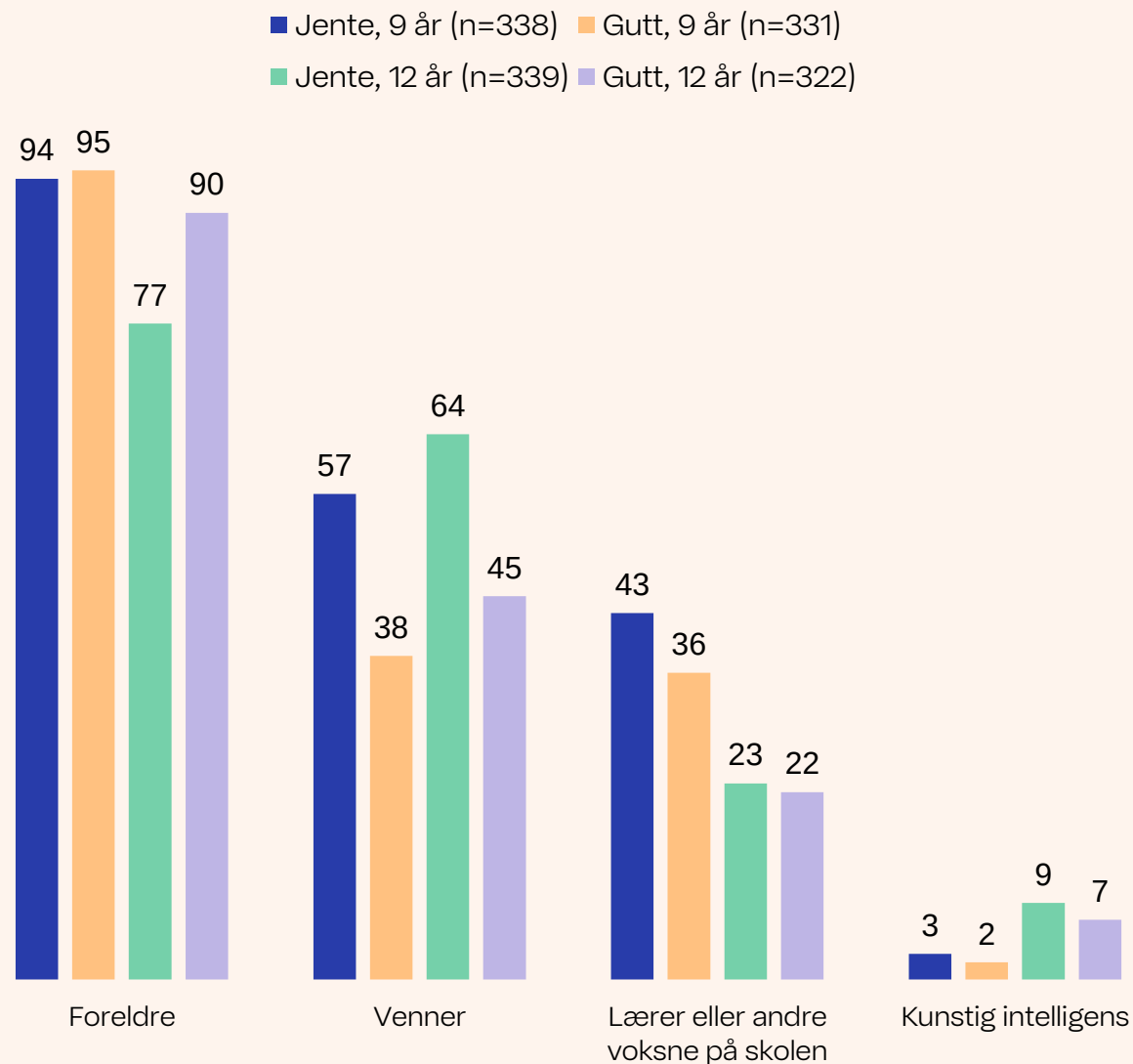
Hvem av disse vil du helst snakke med om ting du synes er triste eller vanskelige? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål.

Hvem av disse vil du helst snakke med om ting du synes er triste eller vanskelige? Velg alle som passer for deg.

Flersvarsspørsmål. Utvalgte svaralternativer. Andel som svarer dette i ulike kjønns- og aldersgrupper.

Trivsel

Åpent spørsmål: Hva synes du er viktigst for at barn i Norge skal ha det bra?

Halvparten av barna har fått dette som et åpent spørsmål, og den andre halvparten blir bedt om å ta stilling til hvor viktig ulike ting er for at barn skal ha det bra (se neste side).

I det lukkede spørsmålet er det få som mener at de nevnte tingene ikke er viktig (med et par unntak). Fravær av mobbing, fokus på inkludering og å ha gode venner, er det flest barn regner som viktigst. Over 80 prosent mener at dette er veldig viktig. Også blant de åpne svarene (n=521) er venner og sosialt fellesskap det som nevnes oftest. Fravær av mobbing nevnes også, men barna vektlegger primært det som bidrar til trygghet og fellesskap.

De åpne svarene supplerer funnene ved at mange barn trekker frem familie, omsorg og trygghet som viktig. I tillegg viser de hvor betydningsfull økonomisk trygghet og dekning av materielle behov er for at barn skal ha det bra.

«Kjærlighet og omsorg»
Gutt (12)

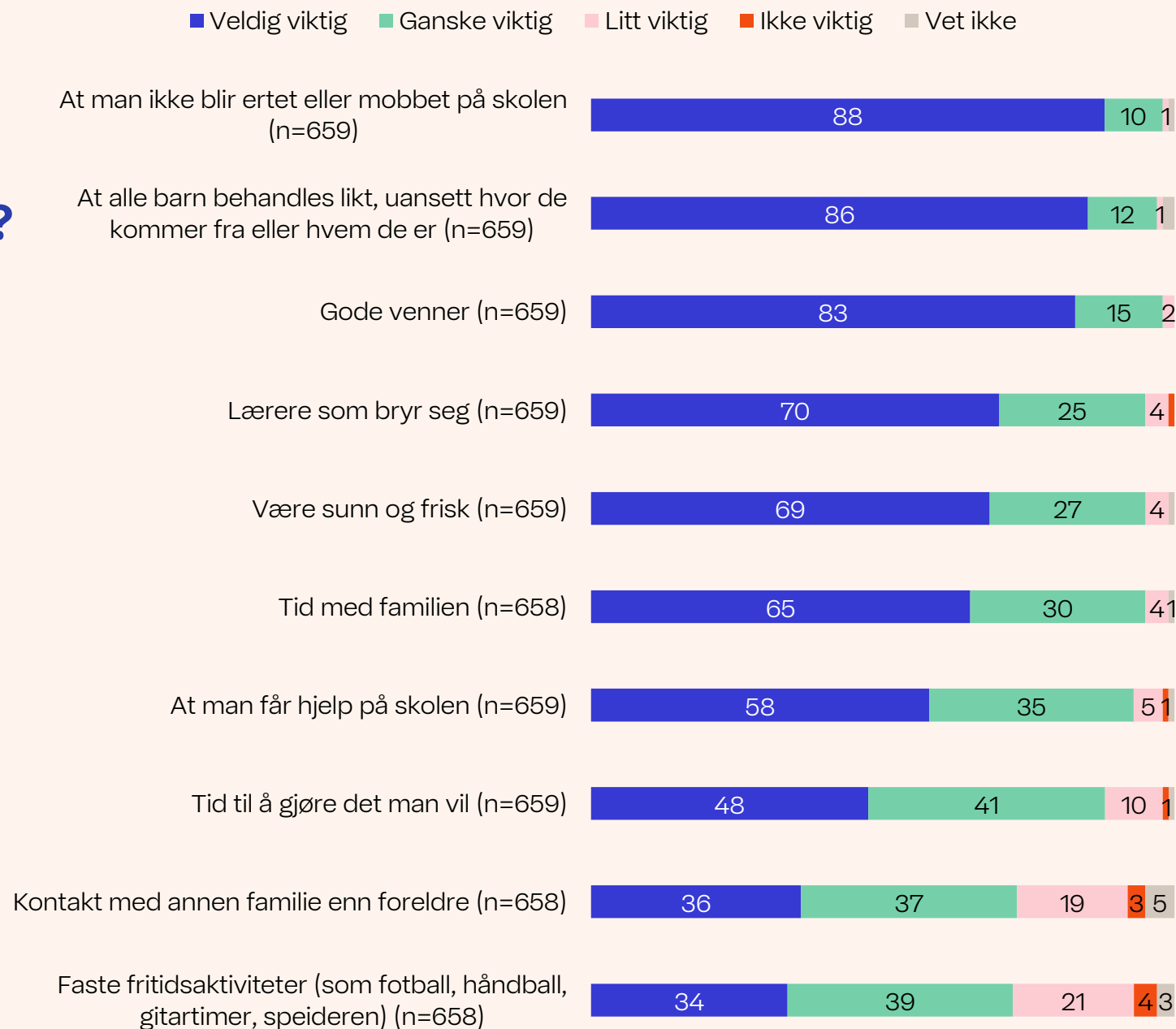
«At dem får god mat og kan gå til skolen og ha et sted å bo og blir elsket.»
Jente (9)

Trivsel

Hvor viktig er disse tingene for at barn skal ha det bra i Norge?

Matrise.

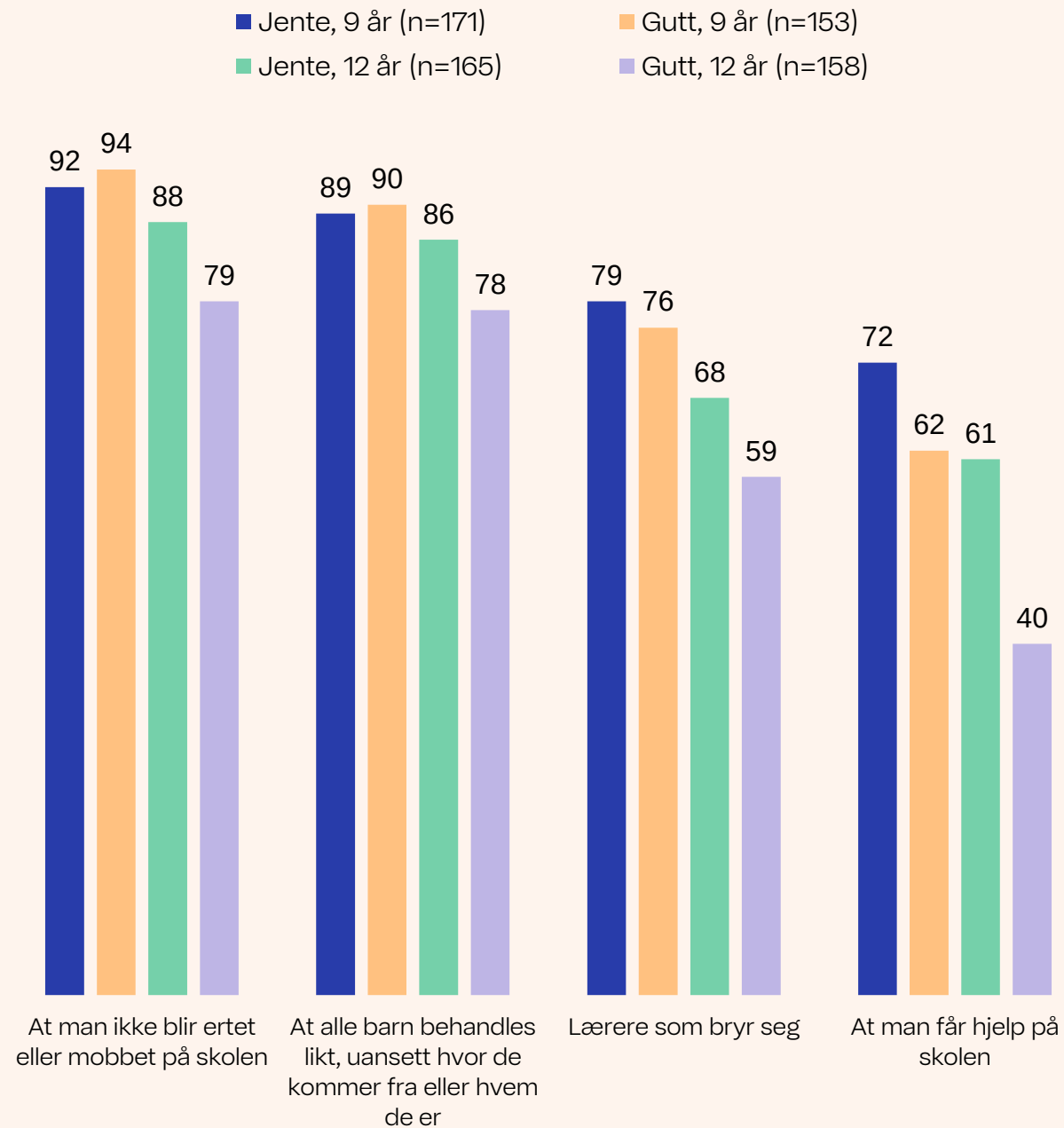
Dette spørsmålet er stilt til halvparten av barna (tilfeldig hvem). Den andre halvparten får et åpent spørsmål, se forrige side.

Hvor viktig er disse tingene for at barn skal ha det bra i Norge?

Matrise. Utvalgte spørsmål. Andel som svarer «veldig viktig» i ulike kjønns- og aldersgrupper.

Dette spørsmålet er stilt til halvparten av barna (tilfeldig hvem). Dette gjør at basene er mindre, og feilmarginene større. For ni år gamle gutter er det 153 som har svart på spørsmålene, og feilmarginene er maksimalt +/- 7,9 prosentpoeng.

Kapittel 7

Medbestemmelse

Medbestemmelse – sentrale funn

Barn opplever høy grad av medbestemmelse hjemme, og noe mindre på skolen. De færreste opplever medbestemmelse i samfunnet. Dersom barn kunne bestemme, ville mange arbeidet for mindre økonomisk ulikhet og gjort skolene leksefrie.

Medbestemmelse hjemme og på skolen

De fleste barn opplever høy grad av medbestemmelse hjemme. 25 prosent svarer at de alltid får være med å bestemme hjemme. Til sammenligning svarer 8 prosent at de alltid får være med å bestemme på skolen. 72 prosent svarer at de noen ganger får være med å bestemme på disse arenaene.

Uavhengig av hvor mye medbestemmelse barna opplever hjemme, er det for de fleste viktig å bli sett og hørt (kapittel 4). Dette tyder på at «å bli sett og hørt» først og fremst handler om omsorg og tilstedeværelse, ikke nødvendigvis medbestemmelse. Dersom det dreide seg om medbestemmelse, ville vi forventet at barn med lite medbestemmelse hjemme la enda større vekt på viktigheten av å bli sett og hørt.

Totalt 17 prosent opplever at de ikke får være med å bestemme på skolen. Blant tolvåringene er det flere som opplever at de ikke har medbestemmelse på skolen enn det er blant niåringene. Barna fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status opplever i mindre grad at de har medbestemmelse på skolen (25 mot 17 prosent totalt).

Barn som opplever å ikke ha medbestemmelse på skolen, uttrykker i større grad et ønske om mer innflytelse (kapittel 3). Flere av disse mener også at økt medbestemmelse vil bidra til bedre trivsel og inkludering, sammenlignet med barn som allerede føler at de har medbestemmelse.

Medbestemmelse i samfunnet

Det er derimot få som opplever at de har medbestemmelse i samfunnet. 59 prosent svarer at de ikke har det. Her er det verdt å nevne at hele 28 prosent svarer at de ikke vet om det har det. Andelen som svarer «vet ikke» er høyere blant niåringene, derfor er det flere av tolvåringene som svarer «nei».

Statsminister for en dag

På det åpne spørsmålet om *hva de ville gjort som statsminister for en dag*, svarer nesten én av fire barn at de ville hjulpet fattige familier gjennom ulike utjevningstiltak og omfordeling. Mange trekker frem gratis fritidsaktiviteter for alle barn.

Skolehverdagen er også et viktig tema, og særlig er det mange som ønsker en leksefri skole. Flere barn sier at de ville sørget for at alle barn får god omsorg og et trygt oppvekstmiljø. Mange nevner også ønsket om å få slutt på mobbing, og flere etterlyser møtesteder for barn.

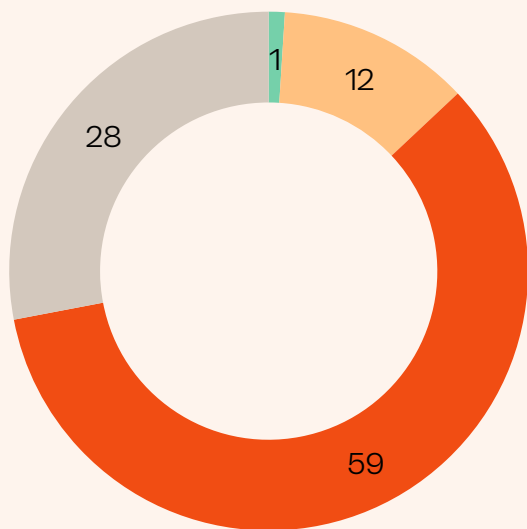
Medbestemmelse

Opplever du at du får være med å bestemme...?

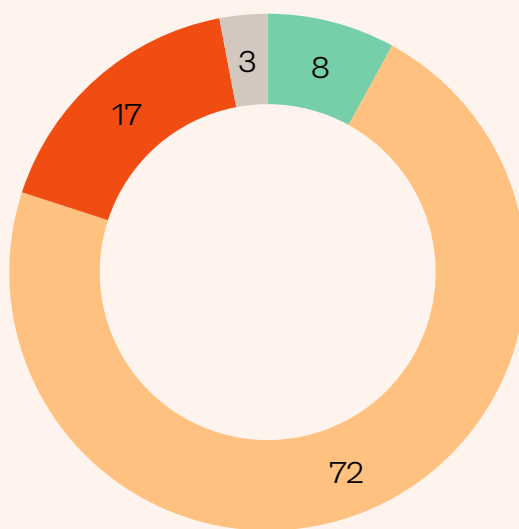
Matrise.

■ Ja, alltid ■ Ja, noen ganger ■ Nei ■ Vet ikke

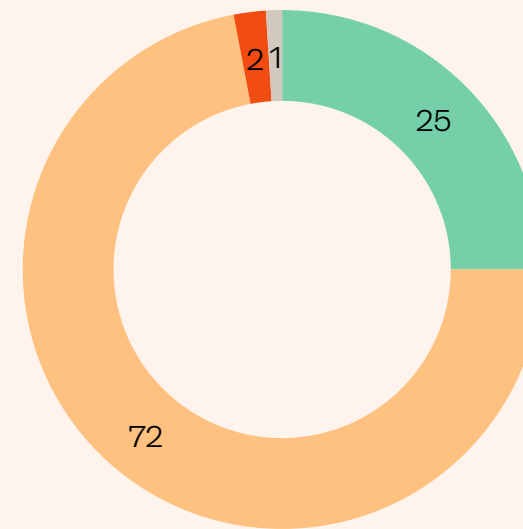
I samfunnet

På skolen

Hjemme

Statsminister for en dag

Hvis du hadde vært statsminister/ sjef for en dag, hva ville du ha gjort for barn i Norge?

Barna har en god forståelse av hva spørsmålet innebærer, og 902 har svart på dette. Det flest svarer er tiltak knyttet til å hjelpe fattige familier gjennom ulike utjevningstiltak og omfordeling, noe nesten én av fire svarer. I overkant av én av ti foreslår gratis fritidsaktiviteter for alle barn. Disse temaene ble også nevnt av mange i spørsmålet om urettferdighet (kapittel 6).

Mange er opptatt av skolehverdagen, og leksefri skole er særlig viktig. I overkant en av ti svarer dette. Flere av barna har også svart at de ville sørget for at barn får god omsorg og et trygt miljø. Å få slutt på mobbing, og å få flere møtesteder for barn nevnes av mange.

Disse temaene gikk også igjen da barna ble spurt om urettferdighet (kapittel 6). I svarene på dette spørsmålet kommer de i større grad med konkrete forslag, og svarene favner både tiltak mot store samfunnsutfordringer og mindre, hverdagslige problemstillinger.

Temaer som nevnes av flere

Familie: Straffe voksne som er slemme med barn, barn skal ikke utsettes for vold, mer tid i familier, omfordeling fra rike til fattige, lavere skatter, utjevningstiltak som hus til alle, gratis briller og tannregulering, skoleuniform, billige klær og gratis ferier. Mange er spesielt opptatt av at alle barn skal ha et hus, og gratis ferier for alle.

Skole: Leksefri skole, (gratis) skolemat, mer fysisk aktivitet, flere voksne på skolen, mer penger til skolen, hindre skolenedleggelse, kortere dager. Noen er også åpne for lenger dager mot leksefri etter skolen.

Fritid: Gratis aktiviteter slik at alle barn kan delta, flere møteplasser for barn (lekeplasser, fritidsklubber, fornøylesparker), ønske om mer aktivitet ute, mindre faste fritidsaktiviteter, flere aktiviteter til barn i distriktene.

Trivsel: Stoppe mobbing og ensomhet, stoppe rasisme og diskriminering, rom for å være seg selv.

Sosiale medier: Høyere aldersgrense, mindre skjermtid, forbud mot sosiale medier. Flere er likevel positive og ønsker lavere aldersgrense og bedre tilgang.

Annet: Hverdagsønsker (godteri til alle, motorsykkel til barn), bedre sykkelveier og mindre trafikk, ja-dag, mer fokus på klima og natur, økt medbestemmelse for barn (i saker som angår dem, men også overordnet), få slutt på sult i verden, få slutt på narkotika, sunn mat skal være billigere.

Hvis du hadde vært statsminister/sjef for en dag, hva ville du har gjort for barn i Norge?

«Sagt at de rike burde gi mer til de fattige. Og gjøre ting billigere sånn at alle kan få råd til å kjøpe det de trenger.»

Jente (12)

«Jeg ville latt barn bli med på å bestemme litt mer. For eksempel hvis du var i et viktig møte der hvor man måtte finne opp en ting som kunne hjelpe klimaet mener jeg barn burde hvert med å delta i. Fordi barn er veldig mye mer kreative en det voksne er.»

Jente (12)

«Jeg ville laget flere steder der barn kan møtes og ha det gøy etter skolen.»

Gutt (12)

«Ta fra internett fra alle, så man kan være ute å leke sammen.»

Jente (9)

«Hatt party på skolen, at
alle skoler skal ha en sklie.
At alle skal få mat. At alle
skal ha et hus og et hjem.»

Gutt (9)

«Gjort det lovlig for alle
over 12 år å kjøre crosser.
At alle har venner.»

Gutt (12)

«Jeg hadde sagt at barn
skal bli hørt å tatt mere
seriøst og at lærere må lære
mer om mobbing og hva det
gjør med en person.»

Gutta (12)

«Leksefri.
Gratis ferie.»

Jente (12)

«Latt barn
bestemme og ikke
sånn at de kunne få
gratis iskrem men
kloke svar.»

Jente (12)

«Jeg ville latt barn få si sin
mening. Sørget for at alle
barn kan få venner. At
voksne må si litt mer ja.»

Jente (9)

Kapittel 8

Barn med ulike bakgrunn

Barn med ulik bakgrunn

I dette kapittelet presenterer vi hvordan barn med ulik familiebakgrunn skiller seg fra hverandre i svarene. Dette er bakgrunnsvariablene vi ser på:

Utdanning: Utdanningsvariabelen er beskrevet i kapittel 1. Den opprinnelige seksdelte kategorien splittes i kortere (grunnskole, videregående, fagskole) og lenger utdanning (universitet og høyskole). Det er en overrepresentasjon av barn med foreldre med lenger utdanning (75 prosent) i undersøkelsen. Vi har kun spurt om utdanningsnivået til én forelder.

Sentralitet: Sentralitet er basert på SSBs sentralitetsindeks for kommuner, og vi bruker en tredelt inndeling. Mest sentrale kommuner (50 prosent), middels sentrale kommuner (37 prosent) og minst sentrale kommuner (13 prosent). Det er ingen forskjeller i fordelingen av kjønn og alder, men:

- I de mest sentrale kommunene er det flere barn med foreldre med lenger utdanning (83 prosent i de mest sentrale, 65 prosent i de minst sentrale).
- I de mest sentrale kommunene er det flere barn av foreldre med høy opplevd sosioøkonomisk status. 53 prosent i de mest sentrale, og 37 prosent i de minst sentrale.

Opplevd sosioøkonomisk status: Foreldrene blir spurt om hvordan de oppfatter familiens sosioøkonomiske status, med spørsmålet

«Hvilken av følgende beskriver deg og de du bor med best?». Svaralternativene ble slått sammen i tre kategorier:

- 1) Høy opplevd sosioøkonomisk status (47 prosent)
 - «Vi lever veldig bra – vi kan kjøpe luksusvarer og fortsatt ha penger igjen.»
 - «Vi lever bra – vi har nok penger til å kjøpe det meste vi vil uten å måtte spare til det.»
- 2) Middels opplevd sosioøkonomisk status (45 prosent)
 - «Vi klarer oss greit – vi har nok til hverdagslige ting, men vi må spare til store innkjøp og dyre ting.»
- 3) Lav opplevd sosioøkonomisk status (8 prosent)
 - «Vi lever enkelt – vi må passe på hva vi bruker penger på hver dag.»
 - «Vi sliter med å klare oss - noen ganger har vi ikke nok penger til et viktigste vi trenger, som mat og klær.»

Det er heller ingen forskjeller i fordelingen av kjønn og alder, men:

- Utdanningsnivået varierer. Blant foreldre med høy opplevd sosioøkonomisk status er det flere med lenger utdanning.
- En større andel familier med lav opplevd sosioøkonomisk status er en husstand med kun én forelder (34 prosent, mot 6 prosent i husstander med høy opplevd sosioøkonomisk status).

Foreldrenes utdanningsnivå

Det er generelt få forskjeller i hvordan barn med foreldre med ulikt utdanningsnivå svarer. Stort sett svarer de likt. Det er likevel noen interessante forskjeller mellom barn av foreldre med kortere utdanning og andre barn:

- En større andel barn av foreldre med kortere utdanning ønsker leksehjelp på skolen (49 mot 40 prosent totalt).
- Flere barn av foreldre med kortere utdanning svarer at trivsel og inkludering kan bedres ved at rektor i større grad stanser mobbing (52 mot 46 prosent totalt), og at elevene lærer mer om inkludering og mobbing (44 mot 37 prosent totalt) enn i dag.
- Færre barn av foreldre med kortere utdanning ønsker mer tid til å lese bøker på fritiden (24 mot 31 prosent totalt).

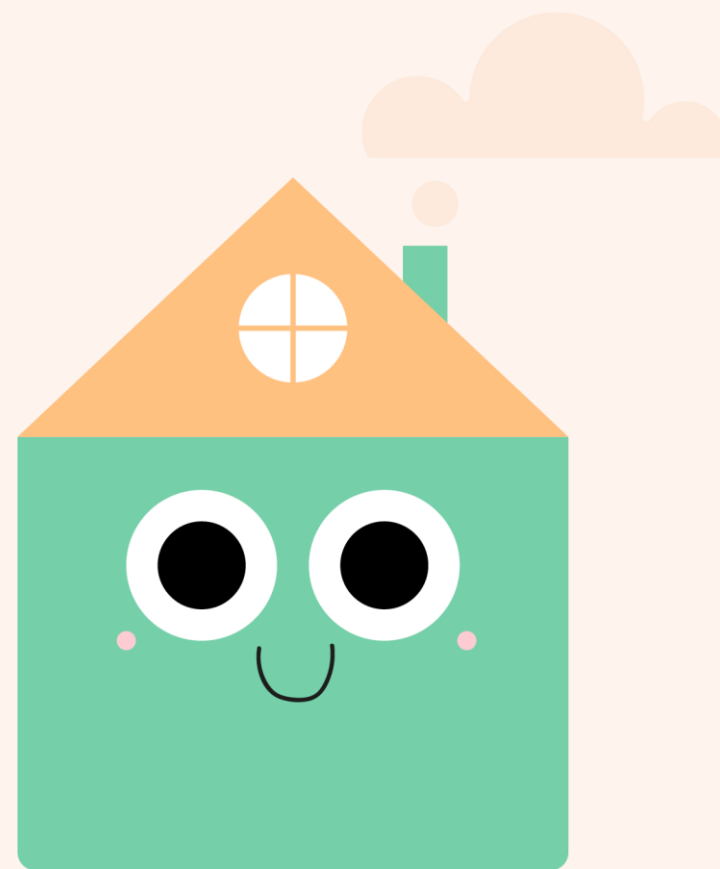

Bosted

Det er noen forskjeller i hvordan barn svarer ut fra bosted og kommunens sentralitet*. Barn bosatt i de minst sentrale kommunene skiller seg fra andre barn ved at de

- i større grad ønsker lek og å gjøre aktive eller praktiske ting på skolen (hhv. 59 mot 50 prosent totalt, og 72 mot 58 prosent)
- ønsker mer fokus på at de voksne må følge med og fange opp mobbing for å øke trivsel og inkludering på skolen (67 mot 59 prosent totalt)
- i større grad snakker med foreldrene dersom de har opplevd noe trist eller vanskelig (95 mot 89 prosent totalt)
- er mer opptatt av kontakt med annen familie utover foreldre (45 mot 36 prosent)

* *Sentralitet* sier noe om hvor lett folk som er bosatt i en kommune har tilgang til jobber og tjenester, som butikker og helsetilbud. Kommunene deles inn i seks grupper, fra de mest sentrale til de minst sentrale, alt etter hvor nærme de er slike tilbud. I rapporten er de seks kategoriene sammenslått til tre kategorier. Oslo er et eksempel på en sentral kommune, mens Hitra er et eksempel på en lite sentral kommune. Sandefjord og Voss er eksempler på middels sentrale kommuner. Referanse: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/413602?_ts=17085d29f50

Sosioøkonomisk status

Forskjellene mellom barn fra familier med ulik sosioøkonomisk status er presentert løpende i rapporten, og oppsummeres her:

- Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status får mindre hjelp på skolen enn andre barn (37 prosent får alltid hjelp, mot 53 prosent totalt). 12 prosent svarer at de ikke får hjelpen de trenger på skolen (mot 3 prosent totalt).
- Flere barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status svarer at de ikke får leksehjelp hjemme (3 prosent mot 1 prosent totalt). Det er også færre i denne gruppen som *ønsker* leksehjelp hjemme (60 mot 72 prosent totalt).
- Blant barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status er det flere som mener at skolen kan bidra til økt trivsel og inkludering med mer læring om inkludering og mobbing, sammenlignet med andre barn (51 prosent, mot 37 prosent totalt).
- Barna fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status opplever i mindre grad at de har medbestemmelse på skolen (25 mot 17 prosent totalt har ikke medbestemmelse).
- Barn fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status tenderer til å ønske mer tid til faste fritidsaktiviteter enn de andre barna (33 prosent mot 27 prosent totalt), men dette er ikke signifikant. De ønsker også i større grad mer tid til dataspill (29 mot 19 prosent totalt), og mindre tid til å lese bøker (21 mot 13 prosent totalt).

- Den største forskjellen finner vi i spørsmålet om hva som er viktig for at barn har det bra i familien: 57 prosent av barna fra familier med lav opplevd sosioøkonomisk status svarer at mer penger til å gjøre morsomme ting sammen er viktig. Blant barn med høy og middels opplevd sosioøkonomisk status er andelen henholdsvis 24 prosent og 37 prosent.

På et overordnet nivå er det ingen tydelige forskjeller i hvordan barna svarer på åpne spørsmål. Barn av foreldre med lav selvopplevd sosioøkonomisk status svarer for eksempel ikke ulikt på hva de opplever som urettferdig for barn, sammenlignet med de med høy økonomisk status. I begge grupper opplever barn at fattigdom er urettferdig, men også mindre alvorlige, hverdagslige ting.

Det er likevel noen respondenter som i flere av de åpne spørsmålene trekker frem problemstillinger knyttet til familiens økonomisk situasjon. En gutt på 12 år svarer at det er urettferdig «at familien min ikke har nok økonomi for at jeg ikke kan ha det like bra som mine venner», og at det som skal til for at barn har det bra er «at aleineforeldre skal få mer støtte». En jente på 12 svarer at det som er viktig for barn på fritiden er «et sted å høre til, enklere med felles GRATIS transport til og fra ting.». Selv om spørsmålene gjelder barn generelt, ser vi at svarene påvirkes av det enkelte barns situasjon.

Ved spørsmål, ta kontakt med:

Tuva Bjerkebakke, prosjektleder Verian
tuva.bjerkebakke@veriangroup.com

Silje Steinardotter Hasle, prosjektleder Barneombudet
silje.steinardotter.hasle@barneombudet.no

Juni 2025